

EKONOMİK GELİŞMELER

KALKINMA BAKANLIĞI

Mayıs 2012

İÇİNDEKİLER

I. GSYH, Sanayi Üretimi ve Talep Unsurlarındaki Gelişmeler	1
II. Ödemeler Dengesi.....	7
III. Merkezi Yönetim Bütçesi.....	14
IV. Parasal Büyüklükler ve Mali Piyasalardaki Gelişmeler.....	19
V. Fiyat Gelişmeleri	30
VI. Dünya Ekonomisindeki Gelişmeler.....	31

TABLolar

Tablo 1: Sektörel Büyüme Hızları	2
Tablo 2: Talep Unsurlarında Gelişmeler	3
Tablo 3: İşgücü Piyasasındaki Gelişmeler	4
Tablo 4: Aylık Sanayi Üretim Endeksi	5
Tablo 5: Aylık Kapasite Kullanım Oranı.....	6
Tablo 6: Yurt İçi Talebe İlişkin Göstergeler	6
Tablo 7: Dış Ticaret Dengesindeki Gelişmeler	7
Tablo 8: Sektörel İhracat	8
Tablo 9: Ülke Gruplarına Göre İhracat	8
Tablo 10: İhracatçı Birlikleri Kayıtlarına Göre İhracat	9
Tablo 11: Geniş Ekonomik Gruplara Göre İthalat.....	10
Tablo 12: Seçilmiş Fasıllara Göre İthalat	10
Tablo 13: Cari İşlemler Dengesi	11
Tablo 14: Sermaye Hareketleri	12
Tablo 15: Merkezi Yönetim Bütçesi Büyüklükleri.....	14
Tablo 16: Merkezi Yönetim Bütçesi Gelirleri.....	15
Tablo 17: Merkezi Yönetim Bütçesi Harcamaları.....	17
Tablo 18: Merkezi Yönetim Bütçesi Borç Stoku	18
Tablo 19: Merkez Bankası Net Döviz Pozisyonu.....	19
Tablo 20: Merkez Bankası Analitik Bilançosu	20
Tablo 21: Parasal Büyüklüklerdeki Gelişmeler	20
Tablo 22: Merkez Bankası Faiz Oranlarında Gelişmeler.....	21
Tablo 23: Merkez Bankası Karşılık Oranlarında Gelişmeler (Vade Ayrımı Öncesi)	21
Tablo 24: Merkez Bankası TL Karşılık Oranlarında Gelişmeler (Vade Ayrımı Sonrası)	22
Tablo 25: Merkez Bankası YP Karşılık Oranlarında Gelişmeler (Vade Ayrımı Sonrası)	22
Tablo 26: İMKB 100 Bileşik Endeksinin Getirisi.....	23
Tablo 27: Bankacılık Sektöründe Kredi ve Mevduatların Gelişimi.....	24
Tablo 28: Mevduat Bankaları Yurtiçi Kredilerinin Türlerine Göre Dağılımı	25
Tablo 29: TL Kredilere Uygulanan Ortalama Faiz Oranları.....	25
Tablo 30: Bankacılık Sektörüne İlişkin Seçilmiş Göstergeler.....	26
Tablo 31: Yurtiçi Yerleşiklerin Portföy Yatırım Stoku.....	28
Tablo 32: Yurtdışı Yerleşiklerin Portföy Yatırım Stoku.....	29
Tablo 33: Ekim Ayı İtibarıyla Ana Harcama Gruplarına Göre TÜFE Değişim Oranları.....	30
Tablo 34: 2011 Yılı Ekim Ayı İtibarıyla Özel Kapsamlı TÜFE Göstergelerinin Gelişimi.....	31

ŞEKİLLER

Şekil 1: Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış Üretim Endeksleri.....	5
Şekil 2: Merkez Bankası Uluslararası Rezervleri	13
Şekil 3: İç Borçlanma Faiz Oranları	19
Şekil 4: İMKB 100 Bileşik Endeksi.....	24
Şekil 5: Reel Kur Endeksi	27

EKLER

Başlıca Ekonomik Göstergeler: <http://ekutup.dpt.gov.tr/eg/2012/0101.xls>

Temel Ekonomik Göstergeler: <http://ekutup.dpt.gov.tr/eg/2012/0102.xls>

GSYH, SANAYİ ÜRETİMİ VE TALEP UNSURLARINDAKİ GELİŞMELER

1. GSYH ve Sektörel Büyüme Hızları

2011 yılının dördüncü çeyreğinde GSYH, piyasa beklentileri doğrultusunda yüzde 5,2 oranında artış kaydetmiştir. Böylece Türkiye ekonomisi global kriz sonrasında son dokuz çeyrek sürekli büyüme kaydederek krizden hızla uzaklaşmıştır. 2011 yıllık büyüme hızı yüzde 8,5 olarak gerçekleşmiştir. OVP'de (2012-2014) 2011 yılı büyümesi yüzde 7,5 olarak tahmin edilmişti. 2010 yılından sonra 2011 yılında da yüksek büyüme hızlarına ulaşılmaktadır. 2010 yılı GSYH büyümesi yüzde 9,2 olarak revize edilmiştir.

2011 yılında kişi başına gelir 10.444 dolara yükselmiştir. 2010 yılında kişi başına gelir 10.022 dolardı.

Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış GSYH, 2011 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 1,3, dördüncü çeyreğinde ise bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,6 oranında artmıştır. Yılın dördüncü çeyreğinde ekonomik aktivitede beklendiği gibi yavaşlama gerçekleşmiştir.

Yılın dördüncü çeyreğinde katma değer tarım sektöründe yüzde 6,2 oranında artmıştır. İkinci çeyrek tarım büyümesi yüzde 6,1'den yüzde 5,4'e, üçüncü çeyrek büyümesi yüzde 4,5'den yüzde 4,2'ye revize edilmiştir.

Sanayi katma değeri ilk, ikinci ve üçüncü çeyrek için sırasıyla yüzde 14,6, yüzde 8,7 ve yüzde 8,7 olarak yukarı yönde revize edilmiştir. Dördüncü çeyrekte sanayide katma değer artışı yüzde 5,7, büyümeye katkısı 1,6 puan olmuştur. İmalat sanayii katma değerindeki artış ise yüzde 5,2'dir. Dördüncü çeyrekte aylık sanayi üretim endeksindeki ortalama artış ise yüzde 6,6'dır. Aynı dönemde ara mallarında üretim artışı yüzde 4,7, yatırım mallarında üretim artışı ise yüzde 13 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde imalat sanayi kapasite kullanım oranı da ortalama olarak yüzde 76,5 olmuştur. Elektrik üretimi ise dördüncü çeyrekte yüzde 11,9 oranında artış göstermiştir. Aynı dönemde otomobil üretimi yüzde 1,8, beyaz eşya üretimi yüzde 6,9 artmıştır. Bu veriler söz konusu dönemde sanayi katma değerine de yansımıştır.

Hizmetler sektöründe de ilk üç çeyrekte katma değer artış hızlarında revize yapılmıştır. Hizmetler sektöründe dördüncü çeyrekte ekonomik aktivitede beklendiği şekilde sınırlı olarak yavaşlama kaydedilmiştir. Bu gelişmede, özellikle inşaatta yüzde 7,0, toptan-perakende ticarete yüzde 3,9, ulaştırma-haberleşmede yüzde 6,8, mali aracı kuruluşlarda yüzde 6,8, gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetlerinde yüzde 9,3 oranındaki katma değer artışları etkili olmuştur.¹ Bu beş sektörün dördüncü çeyrekte GSYH artış hızına katkısı toplamda yüzde 3,2 puan olmuştur. Bu gelişmeler sonucunda katma değer, hizmetler sektöründe 2011 yılının dördüncü çeyreğinde yüzde 5,9 oranında artış kaydetmiş, büyümeye katkısı ise 3,8 puan olmuştur.

Dördüncü çeyrekte vergi-sübvansiyonlarda artış yüzde 5,0 olarak gerçekleşmiş, büyümeye katkısı yüzde 0,4 puan olmuştur.

Bu gelişmeler altında 2011 yılında GSYH yüzde 8,5 oranında artış kaydetmiştir. 2011 yılında katma değer tarımda yüzde 5,3, sanayide yüzde 9,2 ve hizmetlerde yüzde 9,0 oranında artmıştır.

2011 yılının dördüncü çeyreğinde GSYH deflatörü yüzde 9,2 oranında artış göstermiştir. Aynı dönemde ortalama olarak TÜFE yüzde 9,2, ÜFE yüzde 13,9 oranında artış kaydetmiştir. Yıllık olarak

¹ Dördüncü çeyrek için sektörlerin GSYH içindeki payları: inşaat yüzde 4,3, toptan perakende ticaret yüzde 11,6, ulaştırma ve haberleşme yüzde 14,1, gayrimenkul kiralama ve iş faaliyetleri yüzde 5,4.

GSYH deflatör artış hızı yüzde 8,6 olarak kaydedilmiştir. 2011 yılında ortalama olarak TÜFE artış hızı yüzde 6,47, ÜFE artış hızı yüzde 11,09 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 1: Sektörel Büyüme Hızları

(Bir Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre Yüzde Değişme)

	2010					2011				
	I.Ç.	II.Ç.	III.Ç.	IV.Ç.	Yıllık	I.Ç.	II.Ç.	III.Ç.	IV.Ç.	Yıllık
Tarım	3,7	2,8	0,9	4,3	2,4	7,4	5,4	4,2	6,2	5,3
Sanayi	20,1	14,9	7,3	10,6	12,8	14,6	8,7	8,7	5,7	9,2
İmalat	22,0	15,4	7,2	11,3	13,6	14,9	9,1	9,2	5,2	9,4
Hizmetler	9,2	9,2	6,3	9,7	8,6	10,7	9,9	10,0	5,9	9,0
İnşaat	9,0	21,7	23,7	18,7	18,3	15,3	13,0	10,2	7,0	11,2
Ticaret	18,6	12,8	6,1	11,7	11,7	16,1	13,6	10,8	4,5	11,0
Ulaştırma	12,7	10,4	6,0	13,8	10,6	12,4	12,4	12,0	6,8	10,8
Mali Aracı Kuruluşlar	3,5	6,8	6,7	9,7	6,8	10,0	9,2	12,9	6,8	9,6
Konut	1,8	1,7	2,6	1,3	1,8	2,0	1,8	1,3	2,5	1,9
Vergi-Sübvansiyon	17,7	13,8	8,2	13,5	13,1	16,9	10,7	10,0	5,0	10,4
GSYH	12,6	10,4	5,3	9,3	9,2	11,9	9,1	8,4	5,2	8,5

Kaynak: TÜİK

2. Talep Unsurlarında Gelişmeler

Yurtiçi talepte 2011 yılının dördüncü çeyreğinde öngörüldüğü şekilde sınırlı bir daralma kaydedilmiştir. Özel tüketim ve özel sabit sermaye yatırımları artış hızında yılın son çeyreğinde önceki dönemlere göre nispi gerileme kaydedilmiştir.

Toplam yurtiçi talep; 2011 yılının dördüncü çeyreğinde yüzde 1,9 oranında artış göstermiştir. Toplam tüketim ise söz konusu dönemde yüzde 2,2 oranında artmıştır. Özel tüketimdeki artış yüzde 3,4 oranında gerçekleşmiştir.

Dördüncü çeyrekte ihracattaki artış yüzde 6,7 oranında gerçekleşirken ithalat yüzde 5,1 oranında azalmıştır. Böylece net mal ve hizmet ihracatının büyümeye katkısı dördüncü çeyrekte pozitif 3,2 puan olmuştur. Yedi çeyrek sonrasında 2011 yılının üçüncü ve dördüncü çeyreğinde net ihracatın büyümeye pozitif katkı verdiği görülmektedir. 2011 yılında net ihracatın büyümeye katkısı ise negatif 1,4 puana gerilemiştir.

Dördüncü çeyrekte yurtiçi talebe ilişkin göstergelerde bu büyümeyi destekler mahiyettedir. Beyaz eşya satışları yüzde 17,1, imalat sanayi yurtiçi ciro yüzde 22,4, imalat sanayi yurtiçi siparişlerdeki yüzde 23,6 oranında artmıştır. Diğer taraftan reel olarak yatırım malı ithalatında yüzde -8,7, tüketim malı ithalatında yüzde -8,3 oranındaki azalma TCMB'nin aldığı kararlar çerçevesinde nominal döviz kurundaki yükselmeye bağlı olarak dış ticaret açığındaki nispi daralmayı göstermektedir. Diğer bir gösterge olarak yılın dördüncü çeyreğinde kredi hacmine yıllık olarak bakıldığında gerileme gözlenmektedir. Söz konusu dönemde kur etkisinden arındırılmış olarak yurtiçi kredi hacmi yüzde 28, tüketici kredileri yüzde 30,3, taşıt kredileri yüzde 30,1 oranında artmıştır.

Yılın dördüncü çeyreğinde özel sabit sermaye yatırımlarındaki artış yüzde 5,2 olarak gerçekleşmiştir. Özel kesim sabit sermaye yatırımlarının alt bileşenleri incelendiğinde; söz konusu dönemde, özel kesim makine teçhizat yatırımlarının yüzde 2,2, inşaat yatırımlarının ise yüzde 12,3 oranında arttığı gözlenmiştir.

Aynı dönemde kamu tüketimi yüzde 4,3 oranında azalırken, kamu sabit sermaye yatırımları yüzde 9,4 oranında azalış kaydetmiştir.

Stok değişiminin büyümeye katkısı 2011 yılının dördüncü çeyreğinde yüzde -0,4 puan olarak hesaplanmıştır.

Talep yönünden 2011 yılının dördüncü çeyreğinde GSYH'da kaydedilen yüzde 5,2 oranındaki büyümeye katkılar, özel tüketimden yüzde 2,4 puan, özel sabit sermaye yatırımından yüzde 1,1 puan olmuştur. Büyümeye kamu tüketiminin katkısı yüzde negatif 0,6 puan, kamu sabit sermaye yatırımının katkısı yüzde negatif 0,5 puan olmuştur.

Bu gelişmeler sonucunda toplam nihai yurtiçi talepteki artış (stok hariç) yılın dördüncü çeyreğinde yüzde 2,2 olmuştur.

2011 yılında toplam nihai yurtiçi talep yüzde 9,8 oranında artmıştır. Özel tüketim yüzde 7,7, özel sabit sermaye yatırımları yüzde 22,8 oranında artmıştır. Net ihracatın katkısı ise bu yılda yüzde eksi 1,4 puan olmuştur. 2011 yılında kamu sabit sermaye yatırımları yüzde 3,2 oranında azalırken, kamu tüketimi yüzde 4,5 oranında artış kaydetmiştir.

Tablo 2: Talep Unsurlarında Gelişmeler

(Bir Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre Yüzde Değişme)

	2010					2011				
	I.Ç.	II.Ç.	III.Ç.	IV.Ç.	Yıllık	I.Ç.	II.Ç.	III.Ç.	IV.Ç.	Yıllık
Toplam Tüketim	7,0	3,2	5,8	7,9	6,0	11,3	8,3	8,1	2,2	7,3
Kamu	0,5	4,7	-0,9	3,1	2,0	7,0	9,0	10,3	-4,3	4,5
Özel	7,9	3,0	6,8	8,9	6,7	11,9	8,2	7,8	3,4	7,7
Sabit Sermaye Yatırımı	17,2	29,0	30,7	42,7	30,5	33,9	28,7	14,6	2,4	18,3
Kamu	15,7	17,9	16,1	19,8	17,7	-0,9	-0,2	0,3	-9,4	-3,2
Özel	17,5	31,6	34,5	49,5	33,6	39,8	34,7	17,7	5,2	22,8
Stok Değişimi ⁽¹⁾	8,7	3,6	-0,3	-0,6	2,5	0,4	0,8	-1,5	-0,4	-0,3
Toplam N. Y. İçi Talep	9,0	8,3	10,6	14,9	10,8	16,1	13,1	9,6	2,2	9,8
Toplam Yurt İçi Talep	18,6	12,1	9,7	14,9	13,5	16,5	13,8	7,6	1,9	9,5
Net Mal ve Hiz. İhr. ⁽¹⁾	-5,7	-1,9	-4,3	-5,6	-4,4	-5,2	-5,1	0,5	3,2	-1,4
Mal ve Hizmet İhracatı	-0,8	12,5	-1,6	4,2	3,4	8,7	0,5	10,2	6,7	6,5
Mal ve Hizmet İthalatı	22,0	19,2	16,3	25,4	20,7	26,9	18,9	6,8	-5,1	10,6
GSYH	12,6	10,4	5,3	9,3	9,2	11,9	9,1	8,4	5,2	8,5

(1) Büyümeye katkı.

3. İşgücü Piyasasındaki Gelişmeler

2012 yılının birinci çeyreğinde, 2011 yılının aynı dönemine göre işgücündeki artış 292 bin kişi olurken, aynı dönemde istihdam edilenlerin sayısı 2011 yılının birinci çeyreğine göre 536 bin kişi artarak 23 milyon 338 bin kişiye ulaşmıştır. Buna göre işsiz sayısı 243 bin kişi azalmıştır. 2012 yılının birinci çeyreğinde, bir önceki yılın aynı dönemine göre, sanayi ve hizmetler sektörlerinde sırasıyla, 32 bin kişi ve 650 bin kişi istihdam artışı gözlenirken, tarım sektörü istihdamı 146 bin kişi azalmıştır. Tarım dışı istihdam ise söz konusu dönemde önceki yıla göre 682 bin kişi artmıştır. Türkiye genelindeki işsizlik oranı 2012 yılının birinci çeyreğinde, 2011 yılının birinci çeyreğine göre 1.1 puan azalarak yüzde 10,4 olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde, Türkiye'de tarım dışı işsizlik oranı geçen yıla göre 1.5 puan azalarak yüzde 12,7; genç nüfusta işsizlik oranı ise geçen yıla göre 2.3 puan azalarak yüzde 18,3 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3: İşgücü Piyasasındaki Gelişmeler

	2009	2010	2011					2012
	Yıllık	Yıllık	I	II	III	IV	Yıllık	I
Çalışma Çağındaki Nüfus	51.686	52.541	53.152	53.439	53.734	54.027	53.593	54.365
İşgücüne Katılma Oranı (%)	47,9	48,8	48,5	50,5	51,0	49,4	49,9	47,9
İşgücü	24.748	25.641	25.766	26.995	27.406	26.696	26.725	26.058
İstihdam	21.277	22.594	22.802	24.445	24.884	24.267	24.110	23.338
İşsiz	3.471	3.046	2.964	2.550	2.521	2.429	2.615	2.721
İşsizlik Oranı (%)	14,0	11,9	11,5	9,4	9,2	9,1	9,8	10,4
Tarım Dışı İşsizlik Oranı	17,4	14,8	14,2	12,0	11,9	11,4	12,4	12,7
Genç Nüfusta İşsizlik Oranı	25,3	21,7	20,6	17,5	18,6	17,0	18,4	18,3
İstihdamın Sektörel Dağılımı								
Tarım	5.240	5.683	5.573	6.273	6.704	5.990	6.143	5.427
Sanayi	4.079	4.496	4.652	4.777	4.682	4.700	4.704	4.684
Hizmetler (*)	11.958	12.415	12.577	13.395	13.498	13.577	13.263	13.227

Kaynak: TÜİK

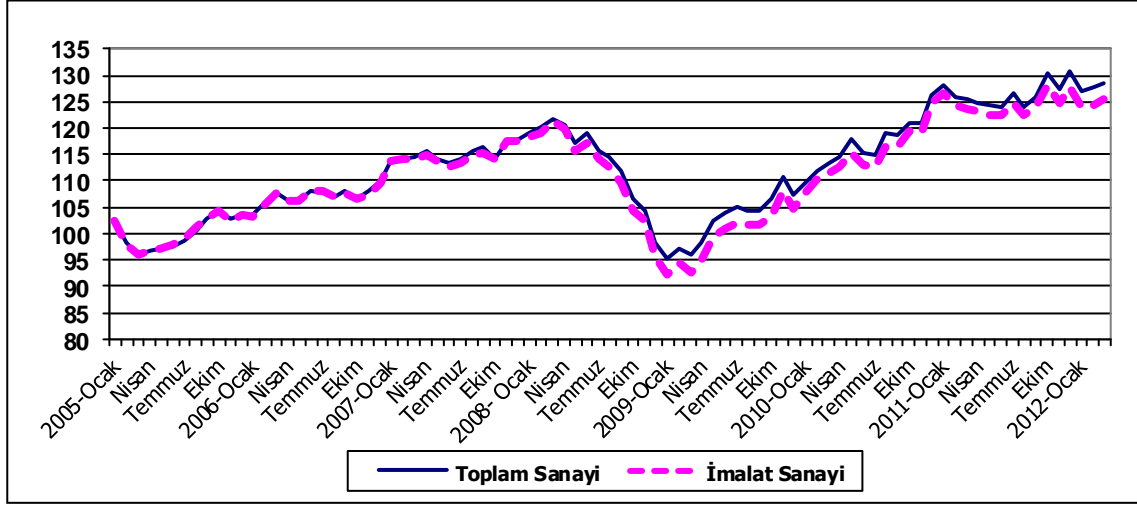
(*) İnşaat dahildir.

4. Üretim ve Talebe İlişkin Son Gelişmeler

a. Aylık Sanayi Üretimi ve Kapasite Kullanım Oranları

Aylık verilere göre sanayi üretimi, 2012 yılı Mart ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 2,4 oranında artmıştır. 2011 yılının tamamında ise sanayi üretimi yüzde 8,9 oranında artış göstermiştir. Mevsimsel düzeltilmiş sanayi üretim endeksinde ise Mart ayında Şubat ayına göre yüzde 0,7 oranında artış gerçekleşmiştir.

2012 yılı Mart ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre, imalat sanayi, madencilik ve enerji sektörleri üretimleri sırasıyla, yüzde 1,6, yüzde 4,3 ve yüzde 7,9 oranlarında artmıştır.

Şekil 1: Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış Üretim Endeksleri (2005=100)

Kaynak: TÜİK

2012 yılı Mart ayı imalat sanayi üretimindeki artışta; endeks içindeki payları yüksek olan gıda ürünleri, ana metal ve elektrikli teçhizat alt sektörlerinde kaydedilen üretim artışları etkili olmuştur.

Tablo 4: Aylık Sanayi Üretim Endeksi

	Yıllık		2011					2012		
	2010	2011	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart
Sanayi	13,1	8,9	3,8	12,1	7,5	8,5	3,7	1,5	4,4	2,4
Madencilik	2,1	3,0	-3,9	2,1	8,6	2,6	6,7	-2,3	6,8	4,3
İmalat	14,4	9,2	5,0	12,9	7,2	7,8	2,7	0,4	3,1	1,6
Gıda Ürünleri	7,3	6,3	2,4	9,5	8,2	8,4	-1,3	5,1	6,6	6,9
Tekstil	12,7	0,0	-3,3	6,6	-0,8	1,2	0,9	-1,4	1,3	2,7
Giyim	8,2	-0,8	-1,5	2,9	0,5	-3,3	-12,8	-11,0	-4,7	1,5
Petrol Ürünleri	6,3	6,8	7,6	1,0	-10,5	-15,1	-9,0	-20,0	8,6	-4,5
Kimya	15,9	5,6	3,1	9,4	6,2	3,5	-5,6	-2,0	-3,3	-2,3
Toprak Ürünleri	14,7	6,9	3,6	10,6	2,7	-3,8	2,1	-11,6	-11,9	-4,4
Ana Metal	10,4	6,8	0,3	8,8	5,5	4,0	-0,4	8,1	6,4	10,7
Fabr. Metal Ürünleri	19,7	14,9	10,8	32,5	15,9	17,8	6,7	1,3	10,3	4,2
B.y.s. Makine-	32,6	22,3	24,7	12,3	16,8	9,3	12,6	11,6	17,9	9,1
Taşıt Araçları	33,3	16,0	1,4	13,1	4,3	10,0	-3,5	0,5	-3,7	-8,4
Enerji	8,3	8,6	-0,5	9,8	9,2	16,5	10,3	9,6	12,7	7,9

Kaynak: TÜİK

2012 yılı Mayıs ayı toplam imalat sanayi kapasite kullanım oranı, 2011 yılının aynı ayına göre 0.5 puan azalarak yüzde 74,7 oranında gerçekleşmiştir. Bir önceki aya göre ise kapasite kullanım oranı Mayıs ayında aynı kalmıştır.

Tablo 5: Aylık Kapasite Kullanım Oranı

(Yüzde)

	Yıllık		2011			2012				
	2010	2011	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs
İmalat Sanayi	72,6	75,4	77,0	76,9	75,5	74,7	72,9	73,1	74,7	74,7
Gıda Ürünleri	70,3	70,2	73,6	74,5	72,9	72,2	70,9	69,3	68,6	69,1
Tekstil Ürünleri	77,3	76,6	76,4	76,8	76,0	75,3	75,3	75,3	78,5	79,0
Giyim	75,3	76,4	75,9	74,3	77,0	76,1	76,6	76,5	79,3	78,6
Basım Yayımları	75,8	71,8	71,3	70,9	68,6	67,2	65,3	65,4	68,6	68,8
Petrol Ürünleri	65,8	75,3	78,3	75,3	71,6	72,5	64,0	70,2	79,5	72,8
Kimya	80,4	82,6	83,4	83,6	82,4	82,5	82,8	80,8	82,7	81,7
Metal Olmayan Diğer Mineral	75,2	78,7	78,7	78,4	77,1	75,6	73,2	70,9	73,7	77,8
Ana Metal	76,8	77,9	80,3	79,2	77,9	78,8	76,7	76,6	81,6	79,0
B.y.s. Makine ve Teçhizat	68,8	75,0	76,6	76,0	74,8	74,8	74,6	77,3	77,5	77,5
Motorlu Taşıtlar	69,8	76,4	77,6	78,0	76,4	73,6	67,7	71,7	72,4	72,7

Kaynak: TCMB

a. Yurtiçi Talebe İlişkin Göstergelerdeki Gelişmeler

2012 yılının Nisan ayında; beyaz eşya üretimi ve ihracatı bir önceki yılın aynı ayına göre, sırasıyla, yüzde 7,3 ve yüzde 16,2 oranlarında artmıştır. Beyaz eşya yurtiçi satış ve ithalatı ise aynı dönemler itibarıyla sırasıyla yüzde 4,9 ve yüzde 21,6 oranlarında azalmıştır.

Otomobil üretimi ve ihracatı; 2012 yılının Nisan ayında sırasıyla yüzde 18 ve yüzde 7,4 oranlarında azalmıştır.

Tablo 6: Yurtiçi Talebe İlişkin Göstergeler

	Yıllık		2011	2012			
	2010	2011	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan
Beyaz Eşya Yurtiçi Satışları*	9,9	19,3	10,9	6,9	0,0	-2,7	-4,9
Toplam Otomobil Üretimi	18,1	6,1	-9,9	-8,8	-8,9	-19,1	-18,0
Toplam Otomobil Satışları	37,8	16,4	-10,6	-29,4	-25,2	-12,5	-15,2
İthal Otomobil Satışları	45,4	16,8	-8,3	-32,7	-28,3	-12,0	-13,2

* Buzdolabı, çamaşır makinesi, bulaşık makinesi ve fırından oluşan beyaz eşya kapsamına; 2010 yılı Ocak ayından itibaren derin dondurucu ve kurutma makinesi eklenmiştir.

2012 yılının Nisan ayında; otomobil satışları ve ithal otomobil satışları sırasıyla yüzde 15,2 ve yüzde 13,2 oranlarında azalmıştır. 2011 yılının Nisan ayında yüzde 68,7 olarak gerçekleşen ithal otomobil-toplam otomobil satış oranı, 2012 yılının aynı döneminde yüzde 70,3 olarak gerçekleşmiştir.

II. ÖDEMELER DENGESİ

1. Cari İşlemler Dengesi

2012 yılının ilk çeyreğinde ihracat (fob) 35,4 milyar dolar, toplam mal ithalatı (cif) ise 55,7 milyar dolar olmuştur. Böylece, ödemeler dengesinde gösterildiği şekliyle, dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 19,4 oranında azalarak 16,6 milyar dolar olmuştur. Aynı dönemde, net hizmet gelirleri yüzde 42,2 oranında artarak 2,1 milyar dolar olarak gerçekleşmiş, gelir dengesindeki açık 2 milyar olmuştur. 2012 yılının ilk üç ayında cari açık, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 25,1 oranında azalarak 16,2 milyar dolar olmuştur.

Tablo 7: Dış Ticaret Dengesindeki Gelişmeler

(Milyon Dolar)									
	İhracat		Yüzde Değişme		İthalat		Yüzde Değişme		Dış Ticaret Dengesi
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011 2012
Ocak	9.551	10.357	22,0	8,4	16.905	17.375	44,6	2,8	-7.354 -7.018
Şubat	10.059	11.759	21,7	16,9	17.520	17.719	48,7	1,1	-7.461 -5.960
Mart	11.811	13.251	19,5	12,2	21.643	20.597	44,1	-4,8	-9.832 -7.346
Nisan	11.873		26,4		20.953		40,2		-9.080
Mayıs	10.943		11,7		21.107		43,3		-10.163
Haziran	11.351		18,9		21.604		41,8		-10.254
Temmuz	11.863		24,0		21.061		31,0		-9.198
Ağustos	11.246		31,9		19.679		27,5		-8.434
Eylül	10.751		20,7		21.203		35,5		-10.453
Ekim	11.908		8,6		19.919		15,2		-8.011
Kasım	11.079		18,1		18.649		8,8		-7.570
Aralık	12.480		5,6		20.594		0,2		-8.114
Toplam	134.915	35.367	18,5	12,6	240.839	55.691	29,8	-0,7	105.924 20.324

Kaynak: TÜİK

2012 yılı Ocak-Mart döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre, ihracat yüzde 12,6 oranında artarak 35,4 milyar dolar, ithalat yüzde 0,7 oranında azalarak 55,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler çerçevesinde, 2011 yılının ilk çeyreğinde yüzde 56 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı 2012 yılının aynı döneminde yüzde 63,5 olarak gerçekleşmiştir.

Aynı dönemde, imalat sanayii ürünleri ihracatı yüzde 13,4, madencilik ürünleri ihracatı yüzde 3,2 oranında artarken, tarım ve ormancılık ürünleri ihracatı ise yüzde 1,5 oranında azalmıştır. Söz konusu artışa en fazla katkısı yüzde 33,2 artışla ana metal sanayii, yüzde 33,7 artışla kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıtlar, yüzde 18,4 artışla gıda ürünleri ve içecekler sektörleri ihracatı yapmıştır.

Tablo 8: Sektörel İhracat

(Milyon Dolar)

	Yıllık		Yüzde Değişme	Ocak- Mart		Yüzde Değişme
	2010	2011		2011	2012	
Toplam	113.883	134.954	18,5	31.420	35.367	12,6
Tarım ve Ormancılık	4.935	5.169	4,8	1.402	1.381	-1,5
Madencilik	2.687	2.806	4,4	583	601	3,2
İmalat	105.467	126.007	19,5	29.184	33.099	13,4
<i>Diğer Sektörler Toplamı</i>	639	972	52,2	252	285	13,1
Seçilmiş Fasıllara Göre İhracat						
Kara taşıtları	13.813	15.805	14,4	3.892	4.023	3,4
Kazan-makine-mek.cihaz	9.413	11.563	22,8	2.590	2.862	10,5
Demir ve çelik	8.740	11.234	28,5	2.621	2.898	10,6
Elektrikli makina. cihazlar	7.530	8.888	18,0	1.970	2.360	19,8
İnci kıymetli taş ve mamülleri	3.747	3.744	-0,1	815	1.952	139,5
Örme giyim eşyası	7.731	8.396	8,6	2.090	2.061	-1,4
Mineral yakıt. mineral yağlar	4.469	6.536	46,2	1.448	2.017	39,3
Demir veya çelikten eşya	4.850	5.761	18,8	1.343	1.465	9,0
Örülmemiş giyim eşyası	4.636	5.130	10,6	1.291	1.404	8,8
Plastik ve mamulleri	3.717	4.581	23,3	1.013	1.128	11,3
Yenilen meyveler	3.491	3.911	12,0	981	841	-14,3
<i>Diğer Fasıllar Toplamı</i>	41.745	49.405	18,3	11.367	12.358	8,7

Kaynak: TÜİK

Tablo 9: Ülke Gruplarına Göre İhracat

(Milyon Dolar)

	Yıllık		Yüzde Değişme	Ocak-Mart		Yüzde Değişme
	2010	2011		2011	2012	
AB Ülkeleri	52.685	62.378	18,4	15.173	14.945	-1,5
Türkiye Serbest Bölgeleri	2.084	2.512	20,5	586	612	4,4
Diğer Ülkeler	59.114	70.065	18,5	15.661	19.810	26,5
Ülke Grupları						
OECD Ülkeleri	61.492	71.664	16,5	16.315	16.988	4,1
EFTA Ülkeleri	2.416	1.896	-21,5	442	763	72,7
Karadeniz Ekonomik İşbirliği	14.456	17.772	22,9	3.951	4.236	7,2
Ekonomik İşbirliği Teşkilatı	7.617	9.296	22,0	2.039	2.606	27,8
Bağımsız Devletler Topluluğu	10.288	13.385	30,1	2.889	3.321	14,9
Türk Cumhuriyetleri	3.921	5.043	28,6	1.001	1.251	25,0
İslam Konferansı Teşkilatı	32.470	37.349	15,0	8.373	11.068	32,2
Toplam	113.883	134.954	18,5	31.420	35.367	12,6

Kaynak: TÜİK

Ülke grupları itibarıyla ihracata bakıldığında; 2012 yılının ilk üç ayında bir önceki yılı aynı dönemine göre AB ülkelerine yapılan ihracat yüzde 1,5 oranında azalırken, AB dışı ülke grubuna ve serbest bölgelere yapılan ihracat artmıştır. OECD ülkelerinin toplam ihracat içindeki payı yüzde 51,9 oranından yüzde 48'e gerilemiştir. Aynı dönemde ilk 20 ülke içinde ihracat artışının en fazla yapıldığı ülkeler ise sırasıyla Libya, Mısır, Suudi Arabistan, Irak ve Azarbaycan olmuştur.

İhracatçı Birliklerinin (TİM) kayıtlarına göre 2012 yılı Ocak ayında ihracat bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 9,8 oranında artarak 10,6 milyar dolar olmuştur.

Tablo 10: İhracatçı Birlikleri Kayıtlarına Göre İhracat

(Milyon Dolar)

	Nisan		Yüzde Değişme	Ocak-Nisan		Yüzde Değişme
	2011	2012		2011	2012	
TOPLAM	11.744	11.407	-2,9	43.294	46.774	8,0
Otomotiv Endüstrisi	1.770	1.637	-7,5	6.864	6.778	-1,3
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	1.554	1.498	-3,6	5.176	5.845	12,9
Çelik	1.455	1.332	-8,5	5.098	5.292	3,8
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	1.393	1.228	-11,9	5.394	5.272	-2,3
Elektrik - Elektronik Mak. Bilişim	880	1.061	20,5	3.302	3.977	20,4
Tekstil ve Hammaddeleri	757	650	-14,2	2.725	2.605	-4,4
Demir ve Demir Dışı Metaller	553	516	-6,7	2.046	2.079	1,6
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mam.	380	492	29,5	1.588	2.000	25,9
Makine ve Aksamaları	412	452	9,6	1.560	1.728	10,8
İklimlendirme Sanayii	365	321	-12,2	1.250	1.222	-2,2
Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri	279	308	10,6	1.058	1.204	13,9
Madencilik Ürünleri	326	323	-0,7	1.147	1.161	1,2
Çimento Cam Seramik ve Toprak	280	274	-2,3	1.004	1.001	-0,4
Yaş Meyve ve Sebze	186	161	-13,6	886	730	-17,6
<i>Diğer Sektörler Toplamı</i>	<i>1.154</i>	<i>1.155</i>	<i>0,1</i>	<i>4.198</i>	<i>5.881</i>	<i>40,1</i>

Kaynak: TİM

2012 yılı Ocak-Mart döneminde ithalat yüzde 0,7 oranında azalarak 55,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde, ara malı ithalatı geçen yıla göre yüzde 2,1 oranında, sermaye malları ithalatı yüzde 0,7 oranında artarken, tüketim malları ithalatı ise yüzde 15,6 oranında azalmıştır. İthal enerji fiyatlarının yüzde 17,1 oranında artmasının da etkisiyle enerji ithalatı yüzde 24,8 oranında artmıştır. Aynı dönemde ithalatla en büyük paya sahip ürünler mineral yakıtlar ve yağlar, makina-teçhizat, elektrikli makina ve cihazlar, demir-çelik ve kara taşıtları olmuştur.

Tablo 11: Geniş Ekonomik Gruplara Göre İthalat

(Milyon Dolar)

	Yıllık		Yüzde Değişme	Ocak-Mart		Yüzde Değişme
	2010	2011		2011	2012	
Toplam İthalat	185.544	240.833	29,8	56.068	55.691	-0,7
Yatırım Malları	28.818	37.268	29,3	8.206	8.263	0,7
Ara malları	131.445	173.135	31,7	40.262	41.126	2,1
Tüketim Malları	24.735	29.692	20,0	7.258	6.128	-15,6
Diğer	546	739	35,3	341	174	-48,9
Enerji İthalatı (27. Fası)	38.497	54.113	40,6	11.725	14.635	24,8
Enerji Dışı İthalat	147.047	186.720	27,0	44.344	41.056	-7,4

Kaynak: TÜİK

Tablo 12: Seçilmiş Fasıllara Göre İthalat

(Milyon Dolar)

	Yıllık		Yüzde Değişme	Ocak-Mart		Yüzde Değişme
	2010	2011		2011	2012	
Toplam İthalat	185.544	240.833	29,8	56.068	55.691	-0,7
-Mineral yakıt. yağlar	38.497	54.113	40,6	11.725	14.635	24,8
-Kazan. makine. mek. cihaz	21.267	27.107	27,5	5.899	6.062	2,8
-Demir ve çelik	16.121	20.424	26,7	4.806	4.838	0,7
-Elek. Makine ve cihazlar	14.642	16.836	15,0	3.940	3.988	1,2
-Kara taşıtları	13.419	17.184	28,1	3.955	2.945	-25,5
-Plastik ve mamulleri	9.730	12.578	29,3	3.158	3.124	-1,1
-Organik kimyasal ürünler	4.400	5.504	25,1	1.370	1.215	-11,3
-İnci, kıymetli taş ve mam.	3.037	7.022	131,2	1.253	930	-25,8
-Eczacılık ürünleri	4.410	4.697	6,5	1.128	962	-14,8
-Optik alet ve cihazlar	3.438	4.116	19,7	953	941	-1,3
-Bakır veya bakırdan eşya	3.299	4.119	24,8	1.109	908	-18,2
<i>-Diğer Fasıllar Toplamı</i>	<i>53.284</i>	<i>67.131</i>	<i>26,0</i>	<i>16.772</i>	<i>15.144</i>	<i>-9,7</i>

Kaynak: TÜİK

a. Hizmetler Dengesi

2011 yılında 18 milyar dolar olarak gerçekleşen net turizm gelirleri, 2012 yılının ilk üç ayında yüzde 7,2 oranında artarak 2 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Aynı dönemde hizmetler başlığının diğer önemli bir kalemi olan taşımacılık kaleminde 563 milyon dolar tutarında net gelir elde edilmiştir. İnşaat hizmetlerinden elde edilen döviz geliri ise bir önceki yıla göre yüzde 121,6 oranında artarak 226 milyon dolar olmuştur. Bu gelişmeler sonucunda, 2011 yılının ilk çeyreğinde toplam 1,4 milyar dolar fazla veren hizmetler dengesi kalemi, 2012 yılının aynı döneminde yüzde 42,2 oranında artış göstererek 2,1 milyar dolar fazla vermiştir.

b. Gelir Dengesi

2011 yılında 7,7 milyar dolar olarak kaydedilen gelir dengesindeki net çıkış 2012 yılının ilk üç ayında 2 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. 2012 yılının Ocak-Mart döneminde yatırım

geliri başlığı altında yer alan doğrudan yatırımlar, portföy yatırımları ve diğer yatırımlar kaleminde görülen net çıkışlar sırasıyla 483, 586 ve 854 milyon dolar olmuştur. Diğer yatırımların alt bileşenlerinden olan faiz giderleri ise aynı dönemde yüzde 24,8 oranında artarak 1,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

c. Cari Transferler

2011 yılında 1,7 milyar dolar olarak gerçekleşen cari transferler, 2012 yılının ilk çeyreğinde 372 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Cari transfer hesabı altında yer alan işçi gelirleri ise 2011 yılının aynı dönemine göre yüzde 19,7 oranında azalarak 183 milyon dolar olarak kaydedilmiştir.

Tablo 13: Cari İşlemler Dengesi

(Milyon Dolar)

	Yıllık		Ocak-Mart	
	2010	2011	2011	2012
I. Dış Ticaret Dengesi	-56.445	-89.472	-20.622	-16.630
1.İhracat f.o.b.	113.883	134.915	31.421	35.367
2.İthalat c.i.f.	-185.544	-240.837	-56.068	-55.691
3.Diğer	15.216	16.450	4.025	3.694
II. Hizmetler Dengesi (Net)	15.493	18.275	1.444	2.053
1.Taşımacılık	1.482	2.509	224	563
2.Turizm	15.981	18.044	1.904	2.042
3.İnşaat Hizmetleri	859	838	102	226
4.Sigorta Hizmetleri	-469	-407	-124	-117
5.Finansal Hizmetler	-234	-690	-244	-259
6.Diğer Ticari Hizmetler	-1.340	-1.428	-296	-204
7.Resmi Hizmetler	-869	-1.049	-184	-237
8.Diğer Hizmetler	83	458	62	39
III. Gelir Dengesi	-7.139	-7.773	-2.831	-1.974
1. Ücret Ödemeleri	-130	-163	-36	-51
2. Yatırım Geliri	-7.009	-7.610	-2.795	-1.923
Doğrudan Yatırımlar	-2.185	-2.780	-1.377	-483
Portföy Yatırımları	-491	-899	-598	-586
Diğer Yatırımlar	-4.333	-3.931	-820	-854
Faiz Geliri	1.094	1.207	232	459
Faiz Gideri	-5.427	-5.138	-1.052	-1.313
Uzun Vade	-5.107	-4.488	-954	-1.052
Kısa Vade	-320	-650	-98	-261
IV. Cari Transferler	1.448	1.734	398	372
Cari İşlemler Dengesi	-46.643	-77.236	-21.611	-16.179

Kaynak: TCMB

2. Sermaye Hareketleri Dengesi ve Uluslararası Rezervler

2011 yılını 65,3 milyar dolar tutarında net girişle kapatan sermaye ve finans hesabına bakıldığında; 2012 yılının ilk çeyreğinde doğrudan, portföy ve diğer yatırımlar şeklinde olmak üzere 13 milyar dolar tutarında net sermaye girişinin gerçekleştiği görülmektedir. Aynı dönemde yurt dışında yerleşik kişilerin yurt içinde yaptıkları net doğrudan yatırımlar bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 8,1 oranında artarak 4,6 milyar dolar olmuştur. Doğrudan yatırımlar altında yer alan yurt dışında yerleşik kişilerin net gayrimenkul alımları ise aynı dönemde 557 milyon dolara ulaşmıştır. Söz konusu dönemde yurt içinde yerleşik kişilerin yurt dışında yaptıkları net doğrudan yatırımlar yüzde 142,8 oranında artarak 2,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler sonucunda doğrudan yatırımlarda gerçekleşen net sermaye girişi, 3,3 milyar dolardan 2,3 milyar dolara gerilemiştir. Söz konusu rakam 2011 yılında 13,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2011 yılında 22 milyar dolar olan portföy yatırımlarından net sermaye girişi, 2012 yılının Ocak-Mart döneminde yüzde 44,1 oranında azalarak 5,2 milyar dolara gerilemiştir. Söz konusu dönemde, yurtdışında yerleşik kişiler borçlanma senedi piyasasında 366 milyon dolar tutarında DİBS alımı, 59 milyon dolar tutarında özel sektöre ait iç borçlanma senedi alımı gerçekleştirirken, Hazine Müsteşarlığı ve özel sektör tarafından ihraç edilen yurt dışı tahvillerin net büyüklüğü sırasıyla 2,6 milyar dolar ve 500 milyon dolar olmuştur.

Tablo 14: Sermaye Hareketleri

(Milyon Dolar)

	Yıllık		Ocak-Mart	
	2010	2011	2011	2012
Sermaye ve Finans Hesapları	43.910	65.257	18.855	12.338
1. Doğrudan Yatırımlar	7.574	13.412	3.280	2.279
Yurtdışında	-1.464	-2.464	-942	-2.287
Yurtiçinde	9.038	15.876	4.222	4.566
2. Portföy Yatırımları	16.093	21.986	9.334	5.219
Varlıklar	-3.524	2.688	747	801
Yükümlülükler	19.617	19.298	8.587	4.418
-Hisse Senetleri	3.468	-986	-1.281	920
-Borç Senetleri	16.149	20.284	9.868	3.498
3. Diğer Yatırımlar	33.103	28.076	10.168	5.530
Varlıklar	7.012	11.285	9.126	1.512
Yükümlülükler	26.091	16.791	1.042	4.018
-Ticari Krediler	2.142	1.986	-495	-139
-Krediler	9.697	18.661	7.300	431
-Genel Hükümet	1.421	-838	-347	-437
-Bankalar	12.913	12.373	4.859	-962
-Diğer Sektörler	-4.637	7.126	2.788	1.830
-Mevduatlar	13.788	-4.362	-5.776	3.731
-Diğer Yükümlülükler	464	506	13	-5
4. Rezerv Varlıklar	-12.809	1.813	-3.922	-690
Net Hata Noksan	2.733	11.979	2.756	3.841

Kaynak: TCMB

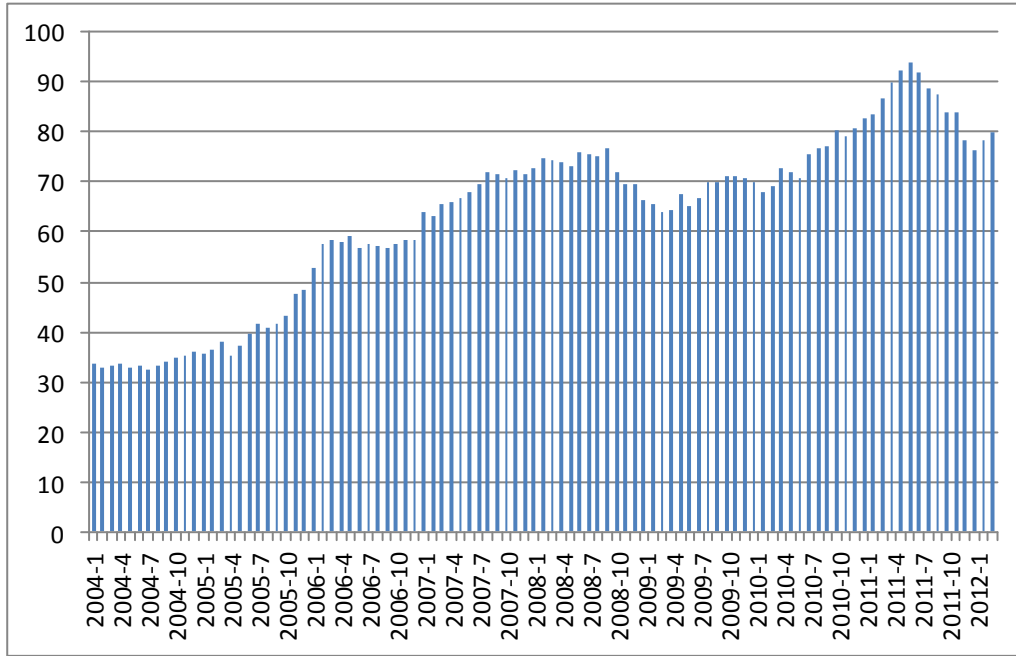
Diğer yatırımlar kaleminde ilk çeyrekte, 2011 yılında 10,2 milyar dolar, 2012 yılında ise 5,5 milyar dolar net giriş gerçekleşmiştir. 2012 yılına ait ilk çeyrekte, genel hükümet ve bankalar 437 ve 962 milyon dolar net kredi ödeyicisi olurken diğer sektörler 1,8 milyar dolar net kredi kullanımında bulunmuştur.

2011 yılında resmi rezervler 1,8 milyar dolar azalırken yılın ilk çeyreğinde 690 milyon dolar artmıştır. Ayrıca, aynı dönemde net hata ve noksan kalemi 3,8 milyar dolar yükselmiş ve cari açığın finansmanında önemli bir paya sahip olmuştur.

2010 yılı sonunda 80,7 milyar dolar seviyesinde bulunan Merkez Bankası brüt rezervleri geçici verilere göre 2011 yılı sonunda 78,5 milyar dolara gerilemiş ve 2012 yılının ilk üç ayında 80,1 milyar dolara ulaşmıştır. 2011 yılının ikinci yarısında, AB borç krizi ve ABD ekonomisine ilişkin riskler ve kaygılar nedeniyle yaşanan sermaye çıkışlarına karşılık Merkez Bankasının ihale ve/veya doğrudan müdahale yoluyla döviz satımı gerçekleştirmesi, rezervlerdeki azalmanın temel nedenidir.

Şekil 2: Merkez Bankası Uluslararası Rezervleri

(Milyar Dolar)

Kaynak: TCMB

III. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ

2012 yılı ilk çeyreğinde merkezi yönetim bütçesi gelirleri 77,4 milyar TL, harcamaları ise 83,8 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Merkezi yönetim bütçesi gelirleri, 2011 yılı aynı dönemi göre, yüzde 12,6, harcamaları ise yüzde 15,1 oranında artış göstermiş, böylece 2011 yılı ilk üç ayında 4,1 milyar TL olan merkezi yönetim bütçesi açığı, 2012 yılının aynı döneminde yüzde 56 artarak 6,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde faiz dışı fazla ise, yüzde 10,6 artarak 10,9 milyar TL olmuştur.

2012 yılı ilk çeyreğinde, ekonomik faaliyetlerdeki artışta beklentilere uygun olarak ılımlı bir yavaşlama gözlemlense de merkezi yönetim bütçesi vergi gelirleri 2011 yılı aynı dönemine göre yüzde 12,2 oranında bir artış göstermiş ve 64,5 milyar TL olmuştur. Böylece 277,7 milyar TL olan başlangıç bütçe vergi gelirleri tahmininin yüzde 23,2'si bu dönemde gerçekleşmiştir. Faiz dışı harcamaların geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 13 oranında artmasının yanı sıra faiz ödemelerinde, borçlanmanın vade yapısına da bağlı olarak ortaya çıkan yüzde 24 oranındaki artış sonrasında bütçe harcamaları yılın ilk üç ayında 83,8 milyar TL ile başlangıç ödeneğinin yüzde 23,9'u olmuştur.

Tablo 15: Merkezi Yönetim Bütçesi Büyüklükleri

(Milyon TL)

	Ocak-Mart		Artış (%)	2012 Bütçe Baş. Ödeneği	Gerç. Oranı (%)
	2011	2012			
Gelirler	68.729	77.418	12,6	329.845	23,5
Genel Bütçe Gelirleri	66.158	74.043	11,9	321.726	23,0
Vergi Gelirleri	57.450	64.473	12,2	277.677	23,2
Vergi Dışı Gelirler	6.884	7.652	11,2	31.138	24,6
Sermaye Gelirleri	1.297	628	-51,6	11.458	5,5
Alınan Bağış ve Yardımlar	451	507	12,4	1.183	42,8
Alacaklardan Tahsilat	76	782	931,1	269	290,4
Özel Bütçe Gelirleri	1.465	2.167	47,8	6.091	35,6
Düzenleyici ve Denet. Kurullar	1.105	1.209	9,4	2.028	59,6
Harcamalar	72.853	83.850	15,1	350.948	23,9
Faiz Dışı Harcamalar	58.885	66.526	13,0	300.698	22,1
Personel Giderleri	18.774	21.648	15,3	81.692	26,5
Sosyal Güv. Kur. Devlet Primi	3.309	3.738	13,0	14.279	26,2
Mal ve Hizmet Alımları	4.774	4.718	-1,2	28.859	16,3
Cari Transferler	29.554	32.294	9,3	130.220	24,8
Sermaye Giderleri	1.499	1.706	13,8	27.914	6,1
Sermaye Transferleri	265	203	-23,5	4.243	4,8
Borç Verme	709	2.220	213,1	8.625	25,7
Yedek Ödenek	0	0	0,0	4.867	0,0
Faiz Harcamaları	13.969	17.324	24,0	50.250	34,5
Bütçe Dengesi	-4.124	-6.431	55,9	-21.104	30,5
Faiz Dışı Denge	9.844	10.892	10,6	29.146	37,4

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2012 yılı ilk çeyreğinde, genel bütçe gelirleri bir önceki yıla göre yüzde 11,9 oranında artarak 74 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir. Genel bütçe gelirleri içerisinde, 2011 yılına göre vergi gelirleri yüzde 12,2 oranında artarak 64,5 milyar TL olurken, vergi dışı gelirler yüzde 11,2 oranında artmış ve 7,7 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir. Özel bütçe gelirleri ise geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 47,8 oranında artarak 2,2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 16: Merkezi Yönetim Bütçesi Gelirleri

(Milyon TL)

	Ocak-Mart		Artış (%)	2012 Bütçe Baş. Ödeneği	Gerç. Oranı (%)
	2011	2012			
Merkezi Yönetim Bütçe Gelirleri	68.729	77.418	12,6	329.845	23,5
Genel Bütçe Gelirleri	66.158	74.043	11,9	321.726	23,0
Vergi Gelirleri	57.450	64.473	12,2	277.677	23,2
Gelir, Kar ve Ser. Kaz. Üz. Al. Ver.	16.966	20.345	19,9	80.955	25,1
Gelir Vergisi	10.413	12.982	24,7	53.804	24,1
Kurumlar Vergisi	6.553	7.363	12,4	27.151	27,1
Mülkiyet Üzerinden Al. Ver.	2.325	2.909	25,1	6.982	41,7
Motorlu Taşıtlar Vergisi	2.289	2.869	25,3	6.693	42,9
Diğer	35	40	13,7	289	13,9
Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Ver.	22.854	24.494	7,2	114.150	21,5
Dahilde Alınan KDV	7.342	8.017	9,2	33.602	23,9
ÖTV	13.314	13.913	4,5	70.590	19,7
Banka ve Sig. Muam. Vergisi	1.007	1.298	28,9	4.545	28,6
Özel İletişim Vergisi	1.048	1.093	4,3	4.848	22,5
Diğer	143	174	21,4	564	30,8
Uluslararası Tic. ve Mua. Alınan Ver.	11.322	12.210	7,9	58.922	20,7
İthalde Alınan KDV	10.284	10.887	5,9	53.944	20,2
Diğer	1.037	1.324	27,6	4.979	26,6
Diğer Vergiler	28	24	-12,8	94	25,6
İd. Harçlar ve Üc. San. Dışı Arizi S.	2.391	2.624	9,7	9.277	28,3
Diğer vergi ve harçlar	1.566	1.866	19,2	7.297	25,6
Vergi Dışı Gelirler	6.884	7.652	11,2	31.138	24,6
Sermaye Gelirleri	1.297	628	-51,6	11.458	5,5
Alınan Bağış ve Yardımlar	451	507	12,4	1.183	42,8
Alacaklardan Tahsilât	76	782	931,1	269	290,4
Özel Bütçe Gelirleri	1.465	2.167	47,8	6.091	35,6
Düz. ve Denet. Kurumların Gelirleri	1.105	1.209	9,4	2.028	59,6

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2012 yılı ilk üç ayında gelir, kar ve sermaye kazancı üzerinden alınan vergilerden gelir vergisi tahsilâtı önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 24,7 oranında artarak 13 milyar TL olmuştur. Kurumlar vergisi ise yüzde 12,4 oranında artarak 7,4 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir. Böylece gelir, kar ve sermaye kazancı üzerinden alınan vergiler yüzde 19,9 oranında artarak 20,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde yapılan Motorlu Taşıtlar Vergisi tahsilâtı ise, motorlu taşıt satış rakamlarındaki artış, vergi miktarında yapılan yeniden değerlendirme oranındaki güncelleme gibi etkenler sonrasında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 25,3 oranında artarak 2,9 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir.

Yurtiçi talepteki artışın ılımlı şekilde yavaşlamasıyla beraber dahilde alınan mal ve hizmet vergileri tahsilâtı 2012 yılı ilk çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre, yüzde 7,2 oranında artarak 24,5 milyar TL olmuştur. BSMV tahsilâtının geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 28,9 oranında artmasına karşın, dahilde alınan KDV tahsilâtındaki yüzde 9,2, Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) ve Özel İletişim Vergisi (ÖİV) tahsilâtında gerçekleşen sınırlı artışlar (sırasıyla yüzde 4,5 ve yüzde 4,3) bu gelişme üzerinde etkili olmuştur.

Döviz kurlarındaki artışa ilave olarak cari açığı azaltmaya yönelik tedbirlerin de etkisiyle 2012 yılı ilk çeyreğinde, uluslararası ticaret ve muamelelerden alınan vergilerdeki 2011 yılı aynı dönemine göre gerçekleşen artış yüzde 7,9 oranında olmuştur. Söz konusu artışta , ithalde alınan KDV tahsilatında gerçekleşen önceki yıl aynı dönemine göre yüzde 5,9 oranındaki yükseliş etkili olmuştur.

Harç gelirleri tahsilatı, 2011 yılı aynı dönemine göre yüzde 9,7 oranında artarak 2,6 milyar TL olurken diğer vergi ve harçlar yüzde 19,2 oranında artarak 1,9 milyar TL dolayında gerçekleşmiştir.

Ayrıca Mart ayı sonu itibarıyla 6111 Sayılı Kanun kapsamında tahsil edilen genel bütçe vergi gelirleri, teşebbüs mülkiyet gelirleri ile faiz, pay ve ceza gelirleri toplam tutarı 15,6 milyar TL olmuştur.

2012 yılı ilk çeyreğinde Merkezi Yönetim Bütçesi faiz dışı harcamaları önceki yıl aynı dönemine göre yüzde 13 oranında artarak 66,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Faiz dışı harcamalar içerisinde personel giderleri, ücret ve maaşlara yapıcak artışın toplu görüşmeler sonrası bırakılmasına karşın Ocak ayında verilen 2,68 oranındaki enflasyon farkı zammının etkisi, yapılan ilave istihdamlar ve bazı çalışanlara yönelik ücret iyileştirmeleri sonucunda önceki yıla göre yüzde 15,3 oranında artarak 21,6 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Mal ve hizmet alım giderleri, yeşil kart sahiplerinin ilaç ve tedavi giderlerinin sosyal güvenlik kurumları tarafından karşılanacak olmasının etkisiyle sağlık giderlerinde gerçekleşen yüzde 72,7 oranındaki azalmaya karşın diğer mal ve hizmet alımlarında ortaya çıkan yüzde 20 düzeyinde artış sonrasında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 1,2 oranında azalarak 4,7 milyar TL olmuştur.

Cari transferlerde; Sosyal güvenlik kuruluşlarına yapılan transferler 6111 sayılı Kanun kapsamında gecikmiş prim alacaklarının yapılandırılmasının da etkisiyle 2011 yılı aynı dönemine göre yüzde sınırlı bir şekilde artarak 16,6 milyar TL olmuştur. Bu dönemde, tarımsal desteklemeye yönelik transferler geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 7,2 oranında azalarak 2,6 milyar TL olurken, genel bütçe vergi gelirlerinden mahalli idarelere ve fonlara ayrılan paylar ise yüzde 19 oranında artarak 9 milyar TL olmuştur. Böylece cari transferler, 2011 yılında önceki yıl aynı dönemine göre yüzde 9,3 oranında artarak 32,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 17: Merkezi Yönetim Bütçesi Harcamaları

(Milyon TL)

	Ocak-Mart		Artış (%)	2012 Bütçe Baş. Ödeneği	Gerç. Oranı (%)
	2011	2012			
Merkezi Yönetim Bütçe Harcamaları	72.853	83.850	15,1	350.948	23,9
Faiz Dışı Harcamalar	58.885	66.526	13,0	300.698	22,1
Personel Giderleri	18.774	21.648	15,3	81.692	26,5
Sos. Güv. Kur. Devlet Primi	3.309	3.738	13,0	14.279	26,2
Mal ve Hizmet Alımları	4.774	4.718	-1,2	28.859	16,3
Sağlık Harcamaları	1.090	297	-72,7	906	32,8
Diğer	3.684	4.421	20,0	27.953	15,8
Cari Transferler	29.554	32.294	9,3	130.220	24,8
KİT Görev Zararları	10	23	135,4	2.476	0,9
Sos. Güv. Kuruluşları	16.171	16.555	2,4	71.155	23,3
Gelirden Ayrılan Paylar	7.567	9.005	19,0	33.876	26,6
Tarımsal Destekleme	2.807	2.606	-7,2	7.180	36,3
Diğer	3.000	4.105	36,8	15.533	26,4
Sermaye Giderleri	1.499	1.706	13,8	27.914	6,1
Sermaye Transferleri	265	203	-23,5	4.243	4,8
Borç Verme	709	2.220	213,1	8.625	25,7
Yurtiçi	555	1.969	254,8	8.204	24,0
Yurtdışı	154	251	62,9	421	59,7
Yedek Ödenek	0	0	0,0	4.867	
Faiz Harcamaları	13.969	17.324	24,0	50.250	34,5
İç Borç Faizi	11.151	14.033	25,8	40.495	34,7
Dış Borç Faizi	2.667	3.091	15,9	7.780	39,7
Diğer Faiz Gid. ve Türev Ürün Gid.	151	200	32,5	1.975	10,1

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Bu dönemde sermaye giderleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 13,8 artarak 1,7 milyar TL olurken, borç verme geçen yıla göre yüzde 213,1 artarak 2,2 milyar TL olmuştur.

2012 yılı ilk üç ayında merkezi yönetim bütçesi faiz harcamaları 2011 yılı aynı dönemine göre yüzde 24 oranında artarak 17,3 milyar TL olarak gerçekleşmiş, faiz harcamaları için ayrılan 50,2 milyar TL'lik bütçe ödeneğinin yüzde 34,5'i kullanılmıştır. Bu dönemde, iç borç faiz ödemeleri 14 milyar TL olurken, dış borç faiz ödemeleri 3,1 milyar TL olarak gerçekleştirilmiştir.

Tablo 18: Merkezi Yönetim Bütçesi Borç Stoku

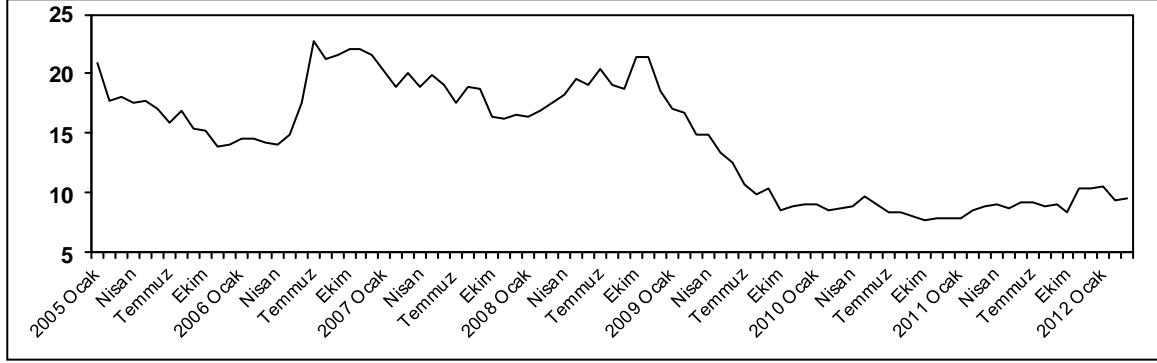
(Milyon TL)

	2011 (Yılsonu)	2012 (Mart)	Değişme (%)
Merkezi Yönetim Brüt Borç Stoku	518.343	519.905	0,3
İç Borç Stoku	368.778	375.187	1,7
Devlet Tahvili	368.778	375.187	1,7
Hazine Bonosu	0	0	0,0
Dış Borç Stoku	149.565	144.718	-3,2
Uluslararası tahvil	87.885	87.405	-0,5
Kredi	61.680	57.313	-7,1
Borç Stoku Döviz-Faiz Yapısı	518.343	519.905	0,3
TL-Sabit Faizli	188.707	198.001	4,9
TL-Değişken Faizli	176.327	177.186	0,5
Döviz Cinsinden ve Döviz Endeksli	153.310	144.718	-5,6
Sabit Faizli	118.266	112.658	-4,7
Değişken Faizli	35.044	32.060	-8,5
İç Borçlanmanın Ortalama Vadesi (Ay)	44,7	61	
TL Cinsi Sabit Faizli İç Borçlanmanın Ortalama Maliyeti	8,7	10,0	

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

2012 yılı Ocak-Mart döneminde merkezi yönetim brüt borç stoku 2011 yılsonuna göre hemen hemen aynı düzeyde seyrederek 519,9 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde, iç borç stoku yüzde 1,7 oranında artarak 375,2 milyar TL olurken, dış borç stoku yüzde 3,2 oranında azalarak 144,7 milyar TL olmuştur. Yürütülen borçlanma stratejisine de bağlı olarak TL cinsinden sabit faizli borçlar 2011 yılsonuna göre yüzde 4,9 oranında artarken, TL cinsinden değişken faizli borçlar ise yüzde 0,5 oranında artmıştır. Döviz cinsinden ve döviz endeksli borçlar ise 2011 yılsonuna göre yüzde 5,6 oranında azalarak 144,7 milyar TL olmuştur.

2011 yılında 44,7 ay olarak gerçekleşen iç borçlanmanın ortalama vadesi, 2012 yılı ilk üç ayı itibarıyla 61 ay olmuştur. 2011 yılında yüzde 8,7 olarak gerçekleşen TL cinsi sabit faizli iç borçlanmanın ağırlıklı ortalama maliyeti ise, 2012 yılının ilk üç ayı itibarıyla yüzde 9,9 seviyesine çıkmıştır.

Şekil 3 : İç Borçlanma Faiz Oranı (Yıllık Bileşik)**IV. PARASAL BÜYÜKLÜKLER VE MALİ PİYASALARDAKİ GELİŞMELER**

2012 yılı Mart ayı sonu itibarıyla 2011 yılı sonuna göre, Net Dış Varlıklar yaklaşık 2,2 milyar dolar artarken, İç Döviz Yükümlülükleri de 6,1 milyar dolar artmıştır. Varlık ve yükümlülük kalemlerinde görülen bu gelişme neticesinde Merkez Bankası Net Döviz Pozisyonu aynı dönemde 3,9 milyar dolar azalarak 38,1 milyar dolara gerilemiştir. Bu dönemde Merkez Bankası Net Rezervleri 1,9 milyar dolar artarak 79,7 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 19: Merkez Bankası Net Döviz Pozisyonu*

(Milyon Dolar)

	2009	2010	2011	2012		
	Aralık	Aralık	Aralık	Ocak	Şubat	Mart
Net Döviz Pozisyonu	37.271,8	50.277,5	41.987,3	37.255,0	37.859,8	38.084,1
- Net Dış Varlıklar	61.431,3	74.108,8	79.375,6	76.643,9	79.324,0	81.610,2
Net Rezervler	70.237,3	80.211,7	77.828,3	75.846,8	77.247,2	79.691,6
KMDTH ve SDMH(-)**	12.888,8	11.344,8	9.167,3	9.242,7	9.273,0	9.150,3
Diğer	4.082,8	5.241,9	10.714,5	10.039,8	11.349,8	11.068,9
- İç Döviz Yükümlülükleri	24.159,5	23.831,4	37.388,3	39.388,9	41.464,1	43.526,1
Döviz Olarak Takip Olunan Mev.	10.562,2	4.850,4	4.346,0	5.061,9	5.592,6	5.841,2
Hazine Mevduatı	8.739,8	4.444,2	3.808,9	4.470,1	5.156,1	5.453,5
Bankaların Döviz Mevduatı	13.597,3	18.980,9	33.042,3	34.327,0	35.871,6	37.684,9

Kaynak: TCMB günlük vaziyet

*Ayın son Cuma günü itibarıyla

** KMDTH: Kredi Mektuplu Döviz Tevdiat Hesabı, SDMH: Süper Döviz Mevduat Hesabı

Merkez Bankası Net İç Varlıkları 2012 yılı Mart ayı sonu itibarıyla -21 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde, Net İç Varlıkları oluşturan Toplam İç Krediler -1,4 milyar TL seviyesinde, Diğer İç Varlıklar kalemi ise -19,6 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiştir. Toplam İç Krediler kaleminin alt detaylarını oluşturan kalemlerden Değerleme Hesabı 2011 yılı sonuna göre 6,4 milyar TL artmıştır.

Bilançonun pasif kalemleri incelendiğinde, 2012 yılı Mart ayı sonu itibarıyla 2011 yılı sonuna göre Merkez Bankası Parasının 6,7 milyar TL azalarak 46,5 milyar TL seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir. Söz konusu dönemde, Rezerv Parada 1,5 milyar TL tutarında artışa karşın APİ'den Borçlar kaleminde 7,1 milyar TL tutarında azalış görülmüştür. Aynı dönemde Rezerv Paranın alt kalemlerinden Emisyon 1,9 milyar TL azalırken, Bankalar Serbest Mevduatı 3,4 milyar TL artmıştır.

Tablo 20: Merkez Bankası Analitik Bilançosu*

(Milyon TL)

	2009	2010	2011	2012		
	Aralık	Aralık	Aralık	Ocak	Şubat	Mart
Net Döviz Pozisyonu+Net İç Varlıklar = MBP	50.731,8	70.617,3	53.153,6	43.675,9	45.277,9	46.488,2
Net Döviz Pozisyonu(NDP)	56.120,2	77.729,0	80.048,8	66.630,6	66.285,0	67.473,5
- Net Dış Varlıklar	92.497,2	114.572,3	151.329,5	137.077,6	138.880,4	144.588,7
- İç Döviz Yükümlülükleri	36.376,9	36.843,3	71.280,7	70.447,0	72.595,4	77.115,2
Net İç Varlıklar (I+II)	-5.388,4	-7.111,7	-26.895,2	-22.954,7	-21.007,1	-20.985,4
I- Top. İç Kred. (1+2+3+4+5)	4.121,6	1.368,4	-9.407,5	-3.326,6	-1.759,1	-1.389,6
1- Hazinesin Borçları	8.645,8	7.924,9	7.741,3	7.225,4	8.018,1	7.815,0
a. DİBS	8.708,3	8.023,0	7.816,5	7.275,9	8.083,4	7.898,8
b. Döviz Endeksli DİBS	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
c. Diğer	-62,5	-98,1	-75,2	-50,5	-65,2	-83,7
2- Değerleme Hesabı	-5.010,1	-7.445,9	-20.198,7	-13.779,0	-13.462,5	-13.749,3
3- IMF Acil Yardımı	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4 - Bankalara Açılan Krd.	485,8	889,3	3.049,9	3.227,0	3.685,2	4.544,7
5- TMSF'na Kullan. Krd.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
II- Diğer	-9.510,0	-8.480,0	-17.487,6	-19.628,1	-19.248,0	-19.595,8
REZERV PARA	64.723,5	75.987,0	84.047,4	83.229,1	81.950,9	85.528,3
Emisyon	38.340,3	48.937,6	55.103,2	53.181,9	52.572,0	53.177,1
Bankalar Zor. Karş.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankalar Serbest Mevduat	26.178,7	26.806,0	28.782,1	29.918,9	29.215,6	32.210,8
Diğer	204,5	243,5	162,2	128,3	163,3	140,4
PARASAL TABAN	45.806,1	65.073,9	44.918,7	39.212,1	34.291,1	39.329,5
APİ'den Borçlar	-18.917,4	-10.913,1	-39.128,7	-44.017,0	-47.659,8	-46.198,9
MERKEZ BANKASI PARASI	50.731,9	70.617,3	53.153,6	43.675,9	45.277,9	46.488,2
Kamu Mevduatı	4.925,8	5.543,4	8.234,9	4.463,8	10.986,7	7.158,7

Kaynak: TCMB günlük vaziyet

* Rakamlar ayın son cuma günü itibarıyla. Toplamlar yuvarlama sonucu tutmayabilir.

Tablo 21: Parasal Büyüklüklerdeki Gelişmeler

(Yüzde Değişme)

	2012 Mart / 2012 Şubat	2012 Mart/ 2011 Aralık	2012 Mart / 2011 Mart
Emisyon	1,15	-3,50	3,70
Rezerv Para	4,37	1,76	-9,05
M1	1,72	0,93	5,13
M2	1,34	0,48	7,43
TÜFE	0,41	1,55	10,43

2012 yılı Mart ayı itibarıyla bir önceki ay sonuna göre vadesiz TL mevduatındaki yüksek artış sonucunda, M1 para arzı yüzde 1,72 oranında artmıştır. Aynı dönemde M1 para arzındaki artışın yanı sıra vadeli TL mevduatındaki artışın da etkisiyle M2 para arzı yüzde 1,34 oranında artış göstermiştir. 2011 yılı sonuna göre bakıldığında ise, M1 para arzının yüzde 0,93; M2 para arzının ise yüzde 0,48 oranında arttığı görülmektedir.

Tablo 22. Merkez Bankası Faiz Oranlarında Gelişmeler

PPK Toplantı Tarihleri	Faiz Kararı (1)	Politika Faizi (1)	Gecelik Borçlanma	Gecelik Borç Verme
20.Oca.11	0,25 indirildi	6,25	1,5	9,0
15.Şub.11	Değişiklik yapılmadı	6,25	1,5	9,0
23.Mar.11	Değişiklik yapılmadı	6,25	1,5	9,0
21.Nis.11	Değişiklik yapılmadı	6,25	1,5	9,0
25.May.11	Değişiklik yapılmadı	6,25	1,5	9,0
23.Haz.11	Değişiklik yapılmadı	6,25	1,5	9,0
21.Tem.11	Değişiklik yapılmadı	6,25	1,5	9,0
04.Ağu.11. (2)	0,50 indirildi	5,75	5,0	9,0
23.Ağu.11	Değişiklik yapılmadı	5,75	5,0	9,0
20.Eyl.11	Değişiklik yapılmadı	5,75	5,0	9,0
20.Eki.11	Değişiklik yapılmadı	5,75	5,0	12,5
23.Kas.11	Değişiklik yapılmadı	5,75	5,0	12,5
22.Ara.11	Değişiklik yapılmadı	5,75	5,0	12,5

Kaynak: TCMB

(1) Merkez Bankası politika faiz oranındaki karar ve oran.

(2) Para Politikası Kurulunun olağanüstü toplantısında alınan karardır.

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu (PPK) 4 Ağustos 2011 tarihinde olağanüstü toplanan PPK, politika faizini 50 baz puan azaltarak yüzde 5,75; gecelik borçlanma faiz oranını da 350 baz puan artırarak yüzde 5 düzeyinde belirlemiştir. Kurul, bu tarihten sonra düzenlediği toplantılarda söz konusu faiz oranlarında değişikliğe gitmemiştir.

Tablo 23. Merkez Bankası Karşılık Oranlarında Gelişmeler (Vade Ayrımı Öncesi) (Yüzde Oran)

Karar Tarihi	Para Türü	Değişim (yüzde)	Karşılık Oranı (yüzde)	Piyasadan Çekilen Fon Büyüklüğü
5.12.2008	TL	-1,0	5,0	--
	Yabancı para	-2,0	9,0	
26.04.2010	Yabancı para	0,5	9,5	693,3 Milyon Dolar
29.07. 2010	Yabancı para	0,5	10,0	719,6 Milyon Dolar
23.09.2010	Yabancı para	1,0	11,0	1,5 Milyar Dolar
	TL	0,5	5,5	2,1 Milyar TL
12.11.2010	TL	0,5	6,0	2,1 milyar TL

Kaynak: TCMB

Tablo 24. Merkez Bankası TL Karşılık Oranlarında Gelişmeler (Vade Ayrımı Sonrası) (Yüzde Oran)

Karar Tarihi	17.12 2010	24.01 2011	24.03 2011	21.04 2011	06.10 2011	27.10 2011
Vadesiz, ihbarlı mevduatlar ve özel cari hesaplar	8	12	15	16	16	11
1 aya kadar vadeli mevduatlar/katılma hesapları(1 ay dâhil)	8	10	15	16	16	11
3 aya kadar vadeli mevduatlar/katılma hesapları (3 ay dâhil)	7	9	13	13	12,5	11
6 aya kadar vadeli mevduatlar/katılma hesapları (6 ay dâhil)	7	7	9	9	9	8
1 yıla kadar vadeli mevduatlar/katılma hesapları	6	6	6	6	6	6
1 yıl ve 1 yıldan uzun vadeli mevduatlar/katılma hesapları ile birikimli mevduatlar/katılma hesapları	5	5	5	5	5	5
1 yıla kadar vadeli diğer mevduatlar	8	8	13	13	11	11
1-3 yıl arası vadeli diğer yükümlülükler	8	8	13	13	8	8
3 yıldan uzun vadeli diğer yükümlülükler	8	8	13	13	5	5
Özel fon havuzları	Vadesine karşılık gelen oranlar					
Piyasadaki Fon Büyüklüğüne Etkisi	-7,6 Milyar TL	-9,8 Milyar TL	-19,1 Milyar TL	-1,5 Milyar TL	3,2 Milyar TL	11 Milyar TL

Kaynak: TCMB

Tablo 25. Merkez Bankası YP Karşılık Oranlarında Gelişmeler (Vade Ayrımı Sonrası) (Yüzde Oran)

Karar Tarihi	21.04. 2011	25.07. 2011	05.08. 2011	05.10. 2011
Vadesiz, ihbarlı mevduatlar ve özel cari hesaplar	12	12	11,5	11
1 aya kadar vadeli mevduatlar/katılma hesapları(1 ay dâhil)	12	12	11,5	9
3 aya kadar vadeli mevduatlar/katılma hesapları (3 ay dâhil)	12	12	11,5	11
6 aya kadar vadeli mevduatlar/katılma hesapları (6 ay dâhil)	12	12	11,5	11
1 yıla kadar vadeli mevduatlar/katılma hesapları	12	12	11,5	11
1 yıl ve 1 yıldan uzun vadeli DTH/yabancı para katılma hesapları ile birikimli DTH/yabancı para katılma hesapları	11	10	9,5	9
3 yıla kadar vadeli yabancı para diğer yükümlülükler (3 yıl dâhil)	11,5	10	9,5	9
3 yıldan uzun vadeli yabancı para diğer yükümlülükler	11	9	8,5	6
Özel fon havuzları	Vadesine karşılık gelen oranlar			
Piyasadaki Fon Büyüklüğüne Etkisi	-1,4 Milyar Dolar	590 Milyon Dolar	930 Milyon Dolar	1,3 Milyar Dolar

Kaynak: TCMB

Merkez Bankası 2008 krizi ile birlikte zorunlu karşılıkları da politika aracı olarak kullanmaya başlamıştır. Türkiye'ye sıcak para girişini azaltmak ve kredi genişlemesinin kontrolsüz büyümesini engellemek amacıyla Merkez Bankası, 2010 yılı Nisan ayından 2011 yılı Temmuz ayına kadar zorunlu karşılıklarda artış yapmıştır. Ayrıca, bankacılık sektöründe vade yapılarına göre bir karşılık oranı belirlenmesi 2010 yılı sonundan itibaren Merkez Bankasının uyguladığı yeni politikadır. Bankacılık sektöründe borçlar, varlıklara göre daha kısa vadeli durumda olduğundan sektör faiz ve likidite riski ile karşı karşıyadır. Bu da şoklara karşı bankaların hassasiyetini artırmaktadır. Bu yeni düzenlemelerle vade uyumsuzluğu giderilerek borçların vadesi uzatılmaya çalışılmaktadır.

Euro Bölgesinde ortaya çıkan borç krizi ve küresel piyasalarda yeni bir durgunluk dönemine girileceği endişesi 2011 yılının üçüncü çeyreğinde zorunlu karşılıklarda düşüş kararlarının

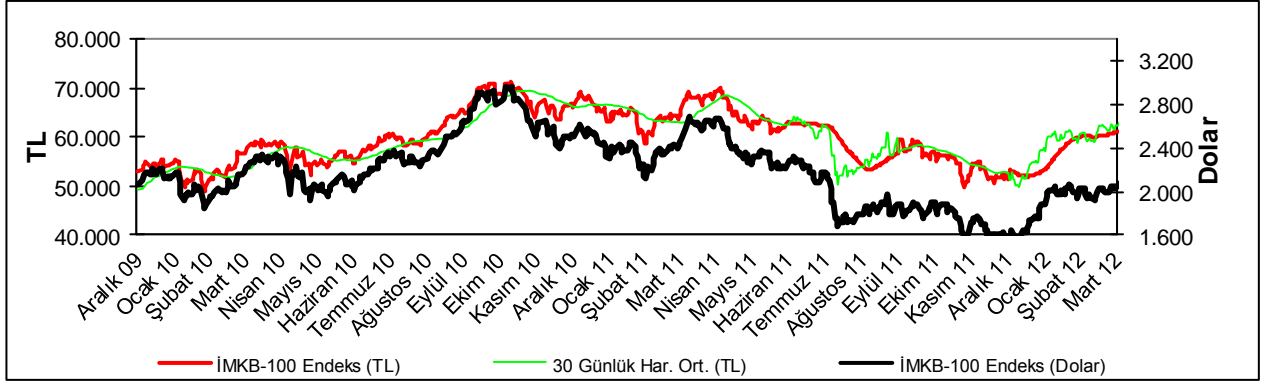
alınmasına yol açmıştır. 25 Temmuz 2011 tarihinde bankacılık sektöründe yükümlülüklerin vadesinin uzamasını teşvik etmek amacıyla, yabancı para zorunlu karşılık oranları uzun vadeli yükümlülükler için azaltılmıştır. 5 Ağustos 2011 tarihinde yabancı para zorunlu karşılık oranları tüm vadeler için 0,5 puan azaltılmıştır. Bunu müteakip, piyasaya döviz likiditesi sağlamak ve aynı zamanda bankacılık sisteminin yabancı para yükümlülüklerinin vadelerinin uzamasını teşvik etmek amacıyla yabancı para zorunlu karşılık oranları 5 Ekim 2011 tarihinde yeniden belirlenmiştir. Küresel ekonomiye dair belirsizliklerin devam etmesi ve dövizde yaşanan dalgalanmalar sonucu 2011 yılı Ekim ayında TL zorunlu karşılık oranları, özellikle 27 Ekim 2011 tarihinde ciddi oranda olmak üzere, iki kez indirilmiştir. Bu tarihten sonra, zorunlu karşılık oranlarında değişikliğe gidilmemiştir.

Tablo 26. İMKB 100 Endeksinin Getirisi

	(Yüzde Değişme)							
	Aylık Bazda			Yıllık Bazda			Dolar Bazında	
	Nominal	Reel Getiri		Nominal	Reel Getiri		Nominal Getiri	
	Getiri	ÜFE	TÜFE	Getiri	ÜFE	TÜFE	Aylık	Yıllık
2007 Aralık	2,4	2,3	2,2	42,0	34,0	31,0	3,5	72,1
2008 Aralık	4,5	8,3	4,9	-51,6	-55,3	-56,1	7,3	-63,2
2009 Aralık	16,5	15,7	15,9	96,6	85,6	84,6	16,1	101,2
2010 Aralık	1,0	-0,3	1,3	24,9	14,8	17,4	-1,5	20,9
2011 Ocak	-4,1	-6,3	-4,5	15,8	4,5	10,4	-7,8	7,4
Şubat	-3,2	-4,8	-3,9	23,3	11,2	18,4	-2,8	18,9
Mart	5,1	3,9	4,7	14,0	3,5	9,6	9,0	12,4
Nisan	7,5	6,8	6,5	17,5	8,5	12,7	9,1	14,3
Mayıs	-9,0	-9,1	-11,1	15,9	5,7	8,2	-13,1	14,5
Haziran	0,4	0,3	1,8	15,4	4,7	8,6	-1,5	12,4
Temmuz	-1,5	-1,5	-1,1	4,1	-5,7	-2,1	-4,9	-6,4
Ağustos	-13,4	-14,9	-14,0	-10,0	-19,0	-15,7	-17,0	-21,6
Eylül	10,7	9,0	9,8	-9,2	-19,1	-14,5	4,3	-29,2
Ekim	-6,1	-7,6	-9,1	-18,5	-27,6	-24,3	-0,4	-33,2
Kasım	-2,8	-3,4	-4,4	-16,6	-26,6	-23,8	-7,8	-32,1
Aralık	-6,0	-6,9	-6,5	-22,3	-31,5	-29,7	-8,4	-36,8
2012 Ocak	11,5	11,1	10,9	-9,7	-18,7	-18,3	19,4	-18,1
Şubat	6,2	6,3	5,6	-0,9	-9,2	-10,3	7,8	-9,2
Mart	2,8	2,4	2,4	-3,1	-10,5	-12,3	0,7	-16,1

Kaynak: TÜİK, İMKB

2012 yılı Mart ayı sonu itibarıyla İMKB 100 endeksi aylık bazda yüzde 2,8 oranında artarken, yıllık bazda yüzde 3,1 oranında azalmıştır. Reel bazda getiri incelendiğinde, 2012 yılı Mart ayı itibarıyla, TÜFE'ye göre yıllık yüzde 12,3 seviyesinde reel kayıp gerçekleştiği görülürken, ÜFE'ye göre yıllık bazda reel kayıp yüzde 10,5 olarak gerçekleşmiştir. İMKB 100 endeksi dolar bazında aylık yüzde 0,7 oranında artarken, yıllık bazda 16,1 oranında düşmüştür.

Şekil 4: İMKB 100 Endeksi

Kaynak: İMKB

Tablo 27. Bankacılık Sektöründe Kredi ve Mevduatların Gelişimi

(Yüzde Değişme)

	2012 Mart / 2012 Şubat	2012 Mart / 2011 Aralık	2012 Mart/ 2011 Mart
Toplam Mevduat (Bankalararası Hariç)	1,0	-0,5	9,4
Yurtiçi Yerleşikler Toplam TL Mevduat	1,0	-0,2	5,5
Yurtiçi Yerleşikler Toplam YP Mevduat (\$)	-1,7	-2,2	14,6
Toplam Krediler	3,4	3,1	28,9
Mevduat Bankaları Yurtiçi Kredileri	3,1	2,9	19,2
Mevduat Bankaları Yurtiçi TL Kredileri	2,9	4,2	26,7
Mevduat Bankaları Yurtiçi YP Kredileri	3,6	-1,3	38,7
Kalkınma Yatırım Bankaları Kredileri	7,2	11,1	49,0

Kaynak: TCMB

2012 yılı Mart ayı itibarıyla toplam mevduat (bankalar arası hariç), bir önceki aya göre yüzde 1 oranında, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 9,4 oranında artarken, 2011 yılı sonuna göre ise yüzde 0,5 oranında azalmıştır. Yıllık bazda yurtiçi yerleşikler TL mevduattaki artış YP mevduattaki artışa göre sınırlı kalmıştır.

Kredilerde son dönemde görülen artış hızının azalma eğilimi 2012 yılının ilk çeyreğinde de devam etmiştir. 2012 yılı Mart ayı itibarıyla toplam krediler bir önceki aya göre yüzde 3,4; 2011 yılı sonuna göre ise yüzde 3,1 oranında yükselmiştir. Kredilerdeki hızlı artışla birlikte bankaların aracılık fonksiyonlarının bir göstergesi olan kredilerin mevduatlara oranı 2011 yılı Aralık ayında yüzde 94,1 iken 2012 yılı Mart ayında yüzde 97,6'ya yükselmiştir.

2012 yılı Mart ayı itibarıyla yurtiçi kredilerin türleri itibarıyla gelişimine bakıldığında, bir önceki yıl sonuna göre ticari kredilerde yüzde 3,5 ve tüketici kredileri ve kredi kartlarının genelinde yüzde 2,7 oranında artış görülmüştür. 2011 yılı sonuna göre 2012 yılı ilk çeyreği sonunda tüketici kredilerinin dağılımına bakıldığında en hızlı artış gösteren tüketici kredisi türünün yüzde 4,8 oran ile kredi kartları olduğu dikkati çekmektedir. Söz konusu dönemde, yüzde 8,7 oranındaki artışla diğer ihtisas kredileri en hızlı artan kredi türü olmuştur.

Tablo 28. Mevduat Bankaları Yurtiçi Kredilerinin Türlerine Göre Dağılımı

	2011 Aralık			2012 Mart		
	Milyon TL	Önceki Yıla göre yüzde değişim	Yüzde Pay	Milyon TL	Aralık 2011'e göre yüzde değişim	Yüzde Pay
MEVD. BAN. YURTIÇİ KREDİ.	562.680	33,8	100,0	579.108	2,9	100,0
Ticari Krediler	310.448	38,4	55,2	321.189	3,5	55,5
Tüketici Kre. ve Kre. Kartları	216.046	28,5	38,4	221.835	2,7	38,3
-Tüketici Kredileri	162.119	29,8	28,8	165.344	2,0	28,6
-Konut Kredileri	69.564	21,5	12,4	70.194	0,9	12,1
-Taşıt Kredileri	6.935	29,6	1,2	6.849	-1,2	1,2
-Diğer Tüketici Kredileri	85.620	37,4	15,2	88.302	3,1	15,2
-Kredi Kartları	53.928	24,7	9,6	56.490	4,8	9,8
İhtisas Kredileri	36.186	28,7	6,4	36.084	-0,3	6,2
-Tarımsal Kredi	21.181	27,0	3,8	20.497	-3,2	3,5
-Küçük Esn. Sanat. Kredi.	11.662	33,0	2,1	11.951	2,5	2,1
-Diğer	3.344	25,0	0,6	3.637	8,7	0,6

Kaynak: TCMB

Tablo 29. TL Kredilere Uygulanan Ortalama Faiz Oranları (Akım Veriler)

	(Yüzde)		
	Taşıt Kredileri	Konut Kredileri	Ticari Krediler
2007 Aralık	16,5	16,8	17,2
2008 Aralık	21,6	20,7	22,8
2009 Aralık	12,4	12,1	9,1
2010 Aralık	9,3	9,6	8,3
2011 Ocak	10,3	9,5	8,2
2011 Şubat	10,4	9,7	8,6
2011 Mart	10,5	9,8	8,8
2011 Nisan	10,8	10,3	9,7
2011 Mayıs	11,1	10,4	9,9
2011 Haziran	11,4	11,7	11,0
2011 Temmuz	12,9	12,3	11,8
2011 Ağustos	12,6	12,7	10,4
2011 Eylül	12,8	12,5	11,8
2011 Ekim	13,2	12,5	13,4
2011 Kasım	12,0	14,6	13,8
2011 Aralık	11,8	14,4	14,9
2012 Ocak	15,3	14,6	14,1
2012 Şubat	14,2	13,4	14,5
2012 Mart	12,8	13,2	14,3

Kaynak: TCMB

2011 yılında bankalar tarafından TL kredilere uygulanan ortalama faiz oranlarında artış eğilimi 2012 yılının Şubat ayından itibaren düşüş yönünde eğilim göstermektedir. Bu düşüşte, 2011 yılı sonunda zorunlu karşılık oranlarında yapılan değişikliklerin ve piyasa faiz oranlarında görülen aşağı yönlü hareketlerin de etkili olduğu değerlendirilmektedir.

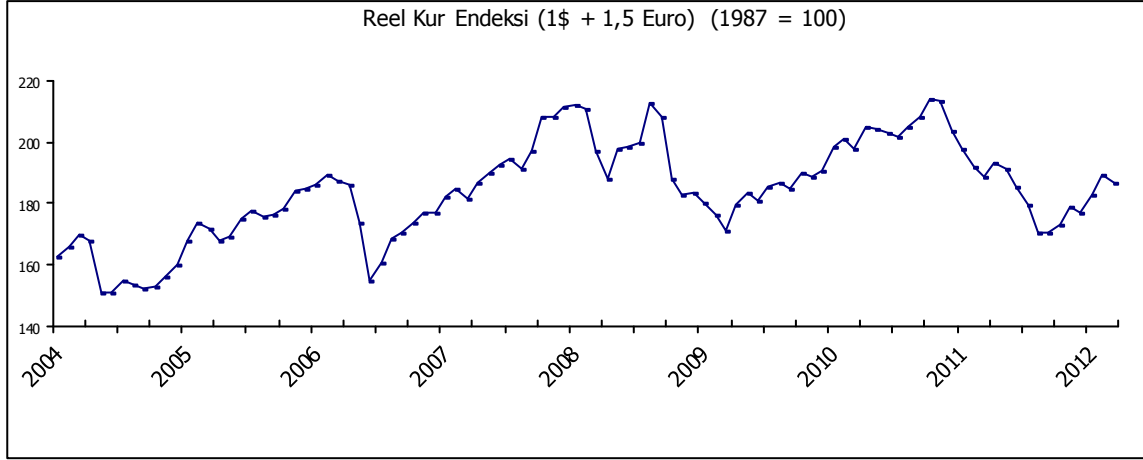
Tablo 30. Bankacılık Sektörüne İlişkin Seçilmiş Göstergeler

(Yüzde Değişme)

	Mevduat Bankaları Yurtiçi Kredileri / Yurtiçi Yer. Mevduat	Mevduat Bankaları Menkul Kıymetleri / Mevduat	YP Mevduat / Toplam Mevduat	Tahsili Gecikmiş Alacaklar / Toplam Krediler	Tasfiye Olunacak Kredi Kartları / T. Kredi Kart. Alacakları	Tasfiye Olunacak Tüketici Kredileri / T. Tük. Kredileri
2007 Aralık	68,4	46,6	33,8	4,4	6,7	1,4
2008 Aralık	67,5	42,9	33,2	4,4	7,2	2,3
2009 Aralık	65,8	52,8	32,4	6,8	11,6	4,3
2010 Aralık	80,1	47,7	28,7	4,3	8,6	2,8
2011 Ocak	81,8	47,4	28,2	4,2	8,6	2,7
2011 Şubat	81,5	45,8	29,6	4,0	8,4	2,6
2011 Mart	81,6	44,1	29,4	3,9	8,5	2,5
2011 Nisan	85,3	43,8	29,5	3,7	8,0	2,3
2011 Mayıs	85,9	42,8	29,0	3,5	7,9	2,2
2011 Haziran	87,5	42,0	29,1	3,4	7,7	2,1
2011 Temmuz	89,2	41,3	30,0	3,3	7,3	2,0
2011 Ağustos	90,6	41,1	30,9	3,2	7,3	2,0
2011 Eylül	93,0	42,0	31,1	3,0	6,8	2,0
2011 Ekim	94,1	41,9	31,4	3,1	6,9	2,0
2011 Kasım	94,3	41,6	31,8	3,1	7,0	2,0
2011 Aralık	94,1	39,7	32,4	3,0	6,3	1,9
2012 Ocak	94,2	40,6	32,0	3,1	6,4	2,0
2012 Şubat	95,2	41,5	32,4	3,1	6,4	2,0
2012 Mart	97,6	40,3	32,3	3,1	6,4	2,1

Kaynak: TCMB

Mevduat bankalarının yurtiçi kredilerinin yurtiçi yerleşikler mevduatına oranında 2009 Aralık döneminden beri süregelen artış devam etmektedir. 2011 yılı sonunda yüzde 94,1 olan bu oran 2012 yılı Mart ayı sonu itibarıyla yüzde 97,6 oranına yükselmiştir. 2010 yılında tahsili gecikmiş alacaklarda görülen gerileme eğilimi 2011 yılında da devam etmiş; 2012 yılı ilk çeyreğinde yüzde 3,1 düzeyinde gerçekleşmiştir. Tasfiye olunacak tüketici kredilerinin toplam tüketici kredilerine oranı ve tasfiye olunacak kredi kartlarının toplam kredi kartlarına oranında yaşanan hafif artışlar sonucu 2012 yılı Mart ayı itibarıyla sırasıyla yüzde 2,1 ve yüzde 6,4 oranları görülmüştür. YP mevduatın toplam mevduata oranında 2011 yılında yaşanan artış 2012 yılında yerini yatay bir görünüme bırakmış ve 2012 yılı Mart ayı itibarıyla yüzde 32,3 oranında gerçekleşmiştir. 2011 yılı sonunda yüzde 39,7 düzeyinde gerçekleşen menkul kıymetlerin mevduata oranı 2012 yılının ilk çeyreğinde mevduatlarda görülen gerileme neticesinde yüzde 40,3 düzeyine yükselmiştir.

şekil 5: Reel Kur Endeksi

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

2011 yılının son çeyreğinde yükselişe geçen reel kur endeksi, 2012 yılının ilk çeyreğinde de artış eğilimindedir. 2011 yılı Aralık ayında 177,1; 2012 yılı Ocak ayında 182,9; 2012 yılı şubat ayında 189,6 seviyesinde gerçekleşen reel kur endeksi, 2012 yılı Mart ayında 186,8 seviyesine gerilemiştir.

2012 yılı Mart ayı itibarıyla yurtiçi yerleşiklerin yatırım portföyleri arasında en yüksek orana sahip kalem yüzde 51 ile TL mevduatıdır. Ayrıca, yurtiçi yerleşiklerin portföylerinde döviz tevdiat hesabı yüzde 21,6; TL DİBS yüzde 8,5; hisse senedi yüzde 7,7 orana sahiptir. 2011 yılı sonuna göre, 2012 yılı Mart ayında toplam içindeki payda oransal olarak en yüksek artış hisse senedinde görülürken TL ve döviz mevduatlarındaki düşüş de dikkat çekicidir.

Tablo 31. Yurtiçi Yerleşiklerin Portföy Yatırım Stoku

(Milyon TL)

Tarih	Yurtiçi Yer. DTH	Yurtiçi Yer. TL Mevd.	Repo	TL DİBS (1)	YP DİBS (1)	Eurobond (1)	Yat. Fonu	Kat. Bank. Katılma ve Cari Hesabı	Hisse senedi (2)	Emekli. Yatırım Fonu	Toplam
2007 Aralık	104.196	209.846	2.733	55.593	1.258	4.281	26.498	14.828	31.246	4.559	455.038
2008 Aralık	127.823	268.803	2.199	61.416	1.331	4.478	24.200	18.796	19.623	6.042	534.711
2009 Aralık	139.334	305.201	1.383	63.870	891	5.237	29.606	26.625	40.666	9.105	621.918
2010 Aralık	144.790	380.517	1.501	60.864	335	5.302	30.980	33.695	56.048	12.018	726.050
2011 Ocak	142.604	378.064	2.068	61.269	338	5.383	31.887	34.172	56.105	12.130	724.020
2011 Şubat	150.695	388.152	1.909	62.858	343	5.326	31.410	34.730	55.966	12.208	743.597
2011 Mart	154.237	394.778	1.882	64.190	332	5.334	30.842	34.550	60.584	12.536	759.265
2011 Nisan	153.392	394.653	2.777	63.473	321	5.379	31.542	35.001	65.601	12.999	764.849
2011 Mayıs	155.777	408.925	2.932	63.615	42	5.586	31.375	35.677	61.124	13.093	778.524
2011 Haz.	158.780	411.218	2.428	63.793	44	5.641	31.133	35.983	61.616	13.378	784.410
2011 Tem.	161.638	415.172	2.144	63.958	45	5.651	30.197	36.555	61.036	13.631	790.432
2011 Ağu.	167.424	421.710	1.605	64.301	44	5.808	29.840	37.709	52.875	13.647	795.359
2011 Eylül	170.908	414.540	2.633	64.393	47	5.883	29.733	37.897	57.000	14.027	797.073
2011 Ekim	171.740	408.031	2.292	65.392	45	6.298	29.087	38.308	57.603	14.043	792.853
2011 Kasım	175.725	409.739	2.643	66.599	48	6.384	27.051	39.005	51.044	14.142	792.393
2011 Aralık	180.689	417.299	1.355	67.037	50	6.437	26.605	39.672	53.072	14.309	806.561
2012 Ocak	177.215	416.715	1.822	68.333	38	5.992	27.605	38.993	57.024	15.142	808.879
2012 Şubat	177.809	412.308	1.342	68.303	0	5.928	27.079	38.877	59.890	15.539	807.076
2012 Mart	176.800	416.475	2.486	69.164	0	5.946	26.969	40.328	63.273	15.872	817.313
(Toplam içindeki Pay – Yüzde)											
Tarih	Yurtiçi Yer. DTH	Yurtiçi Yer. TL Mevd.	Repo	TL DİBS	YP DİBS	Eurobond	Yat. Fonu	Kat. Bank. Katılma ve Cari Hesabı	Hisse senedi	Emekli. Yatırım Fonu	Toplam
2007 Aralık	22,9	46,1	0,6	12,2	0,3	0,9	5,8	3,3	6,9	1,0	100,0
2008 Aralık	23,9	50,3	0,4	11,5	0,2	0,8	4,5	3,5	3,7	1,1	100,0
2009 Aralık	22,4	49,1	0,2	10,3	0,1	0,8	4,8	4,3	6,5	1,5	100,0
2010 Aralık	19,9	52,4	0,2	8,4	0,0	0,7	4,3	4,6	7,7	1,7	100,0
2011 Ocak	19,7	52,2	0,3	8,5	0,0	0,7	4,4	4,7	7,7	1,7	100,0
2011 Şubat	20,3	52,2	0,3	8,5	0,0	0,7	4,2	4,7	7,5	1,6	100,0
2011 Mart	20,3	52,0	0,2	8,5	0,0	0,7	4,1	4,6	8,0	1,7	100,0
2011 Nisan	20,1	51,6	0,4	8,3	0,0	0,7	4,1	4,6	8,6	1,7	100,0
2011 Mayıs	20,0	52,5	0,4	8,2	0,1	0,7	4,0	4,6	7,9	1,7	100,0
2011 Haz.	20,2	52,4	0,3	8,1	0,1	0,7	4,0	4,6	7,9	1,7	100,0
2011 Tem.	20,4	52,5	0,3	8,1	0,1	0,7	3,8	4,6	7,7	1,7	100,0
2011 Ağu.	21,1	53,0	0,2	8,1	0,1	0,7	3,8	4,7	6,6	1,7	100,0
2011 Eylül	21,4	52,0	0,3	8,1	0,0	0,7	3,7	4,8	7,2	1,8	100,0
2011 Ekim	21,7	51,5	0,3	8,2	0,0	0,8	3,7	4,8	7,3	1,8	100,0
2011 Kasım	22,2	51,7	0,3	8,4	0,0	0,8	3,4	4,9	6,4	1,8	100,0
2011 Aralık	22,4	51,7	0,2	8,3	0,0	0,8	3,3	4,9	6,6	1,8	100,0
2012 Ocak	21,9	51,5	0,2	8,4	0,0	0,7	3,4	4,8	7,0	1,9	100,0
2012 Şubat	22,0	51,1	0,2	8,5	0,0	0,7	3,4	4,8	7,4	1,9	100,0
2012 Mart	21,6	51,0	0,3	8,5	0,0	0,7	3,3	4,9	7,7	1,9	100,0

Kaynak: TCMB, BDDK, SPK, MKK, Emeklilik Gözetim Merkezi

(1) Bankaların emanetinde yurtiçi yerleşikler adına tutulan kamu menkul kıymetlerinin piyasa değerleri.

(2) Hisse senedi değeri alt kalemler bazında ayrıştırılmadığından, tablodaki değer bankalar ve mali kuruluşların portföyünde bulunan hisse senetlerinin piyasa değerini de içermektedir.

(*) Rakamlar ayın son Cuma günü itibarıyla.

Tablo 32. Yurtdışı Yerleşiklerin Portföy Yatırım Stoku

(Milyon Dolar)

Tarih	Hisse Senedi	DİBS	Eurobond	Mevduat	TOPLAM
2007 Aralık	69.943	31.586	373	4.947	106.849
2008 Aralık	23.273	19.859	609	6.553	50.294
2009 Aralık	55.558	20.685	825	7.782	84.850
2010 Aralık	70.944	31.806	1.109	8.637	112.496
2011 Ocak	66.179	33.061	1.050	8.685	108.975
2011 Şubat	62.073	33.665	1.018	10.423	107.179
2011 Mart	67.341	37.364	1.033	10.732	116.470
2011 Nisan	73.602	41.295	523	10.938	126.355
2011 Mayıs	63.843	38.900	520	10.842	114.108
2011 Haziran	62.613	40.053	527	11.507	114.700
2011 Temmuz	60.319	40.292	517	11.749	112.877
2011 Ağustos	48.769	38.127	540	13.401	100.351
2011 Eylül	52.009	33.853	497	13.003	99.362
2011 Ekim	53.471	35.144	485	12.500	101.600
2011 Kasım	45.417	32.682	412	12.171	90.682
2011 Aralık	45.580	35.751	406	13.219	94.956
2012 Ocak	53.600	36.546	415	14.126	104.687
2012 Şubat	56.701	37.155	462	14.510	108.828
2012 Mart	60.184	38.867	442	15.860	115.353
(Toplam İçindeki Pay – Yüzde)					
2007 Aralık	65,5	29,6	0,3	4,6	100,0
2008 Aralık	65,5	24,4	1,0	9,2	100,0
2009 Aralık	65,0	24,9	0,9	9,2	100,0
2010 Aralık	63,1	28,3	1,0	7,7	100,0
2011 Ocak	60,7	30,3	1,0	8,0	100,0
2011 Şubat	57,9	31,4	0,9	9,7	100,0
2011 Mart	57,8	32,1	0,9	9,2	100,0
2011 Nisan	58,3	32,7	0,4	8,7	100,0
2011 Mayıs	55,9	34,1	0,5	9,5	100,0
2011 Haziran	54,6	34,9	0,5	10,0	100,0
2011 Temmuz	53,4	35,7	0,5	10,4	100,0
2011 Ağustos	48,6	38,0	0,5	13,4	100,0
2011 Eylül	52,3	34,1	0,5	13,1	100,0
2011 Ekim	52,6	34,6	0,5	12,3	100,0
2011 Kasım	50,1	36,0	0,5	13,4	100,0
2011 Aralık	48,0	37,7	0,4	13,9	100,0
2012 Ocak	51,2	34,9	0,4	13,5	100,0
2012 Şubat	52,1	34,1	0,4	13,3	100,0
2012 Mart	52,2	33,7	0,4	13,7	100,0

Kaynak: MKK, TCMB, BDDK

(*) Rakamlar ayın son Cuma günü itibarıyla.

2012 yılı Mart ayı itibarıyla yurtdışı yerleşiklerin ülkemize yönelik portföy yatırım stoku, 2012 yılı Şubat ayı sonuna göre 6,5 milyar dolar artarken, 2011 yılı sonuna göre ise 20,4 milyar dolar artarak 115,4 milyar dolar düzeyine yükselmiştir. Aynı dönemde, yurtdışı yerleşiklerin portföy tercihlerini yüzde 52,2 oranında hisse senedi, yüzde 33,7 oranında DİBS, yüzde 13,7 oranında mevduat oluşturmuştur. 2012 yılı Mart ayında 2011 yılı sonuna göre yurtdışı yerleşiklerin portföy tercihinde hisse senedinin payının yükseldiği; buna karşın devlet iç borçlanma senedinin ve mevduat payının azaldığı gözlenmiştir.

V. FİYAT GELİŞMELERİ

2012 yılı Mart ayında TÜFE’de beklentilerin altında 0,41 oranında artış kaydedilmiştir. TÜFE’de kaydedilen bu artışta ulaştırma ve giyim ve ayakkabı sektörlerinde kaydedilen yüksek fiyat artışları dikkat çekmektedir. TÜFE’deki 12 aylık artış ise yüzde 10,43 olarak değişmemiştir. Mart ayında piyasanın TÜFE beklentileri, TCMB beklenti anketine göre yüzde 0,62; CNBC-e anketine göre yüzde 0,61, Reuters beklenti anketine göre ise yüzde 0,59 idi.

ÜFE, Mart ayında yüzde 0,36 oranında artmıştır. Mart ayı ÜFE artış beklentisi CNBC-e anketine göre yüzde 0,75; Reuters beklenti anketine göre ise yüzde 0,74 idi. Yıllık enflasyon oranı ÜFE’de yüzde 8,22’ye gerilemiştir.

Tablo : 33- 2012 Yılı Mart Ayı İtibarıyla Ana Harcama Gruplarına Göre TÜFE Değişim Oranları

	Ağırlık (%)	Aylık		12 Aylık		Yıllık Ortalama	
		2011	2012	2011	2012	2011	2012
GENEL	100,00	0,42	0,41	3,99	10,43	7,29	8,02
Gıda ve alkolsüz içecekler	26,78	-0,41	-0,33	3,47	11,25	8,78	7,87
Alkollü içecekler ve tütün	5,90	0,03	0,00	-1,49	18,47	21,50	8,25
Giyim ve ayakkabı	7,22	0,77	1,07	5,43	9,39	4,88	7,35
Konut	16,46	0,38	0,65	4,57	10,09	6,36	7,05
Ev eşyası	6,93	0,94	0,91	6,11	11,76	3,61	9,53
Sağlık	2,40	0,15	0,31	1,40	0,86	0,54	0,45
Ulaştırma	15,15	1,57	1,15	6,91	10,84	8,29	11,42
Haberleşme	4,64	0,34	-0,32	-4,17	-0,05	-1,97	1,27
Eğlence ve kültür	2,70	0,46	0,25	-2,19	7,30	0,15	3,92
Eğitim	2,32	0,29	0,17	4,28	6,22	4,99	5,93
Lokanta ve oteller	5,89	0,43	0,76	8,01	8,56	9,55	7,97
Çeşitli mal ve hizmetler	3,61	1,17	0,67	7,86	16,53	6,86	15,21

Kaynak: TÜİK

Mart ayında TÜFE’de kaydedilen yüzde 0,41 oranındaki artışta ulaştırma sektörü fiyatlarında meydana gelen yüzde 1,15 oranında artış etkili olmuştur. Ulaştırma alt sektörünün aylık enflasyona katkısı 0,19 puan olmuştur. Konut alt sektöründe ise fiyatlar yüzde 0,65 oranında artmış ve sektörün aylık enflasyona katkısı 0,10 puan olarak gerçekleşmiştir. Gıda ve alkolsüz içecekler grubu fiyatları ise 0,33 oranında azalırken grubun enflasyona katkısı eksi 0,08 puan olmuştur. TÜFE’de önemli harcama grupları itibarıyla ev eşyası sektöründe fiyatlar yüzde 0,91 oranında (katkısı 0,07 puan), giyim ve ayakkabı sektöründe fiyatlar yüzde 6,87 oranında (katkısı 0,07 puan), lokanta ve oteller sektöründe ise fiyatlar yüzde 0,76 oranında (katkısı 0,04) artmıştır.

Mart ayında özel kapsamlı TÜFE göstergelerinden (I) kodlu göstergede fiyatlar, aylık bazda yüzde 0,40 oranında artarken yıllık olarak artış oranı yüzde 7,91’e gerilemiştir. Çekirdek enflasyonda son iki aydır yıllık bazda meydana gelen gerilemenin 2012 yılı genelinde devam etmesi TCMB tarafından beklenmektedir.

Tablo : 34- 2012 Yılı Mart Ayı İtibarıyla Özel Kapsamlı TÜFE Göstergelerinin Gelişimi

(Yüzde Değişme)

Grup	Kapsam	Aylık		12 Aylık		Yıllık Ortalama	
		2011	2012	2011	2012	2011	2012
	TÜFE Genel	0,42	0,41	3,99	10,43	7,29	8,02
A	Mevsimlik ürünler hariç	0,69	0,67	4,22	9,99	7,04	8,08
B	İşlenmemiş gıda ürünleri hariç	0,70	0,63	4,54	10,08	6,36	8,19
C	Enerji hariç	0,26	0,14	3,47	9,93	6,86	7,57
D	(B) ve (C)	0,56	0,36	4,03	9,42	5,66	7,67
E	(C) ve alkollü içkiler ile tütün ürünleri hariç	0,27	0,14	3,89	9,29	5,85	7,52
F	(E) ve fiyatları yönetilen/yönlendirilen diğer ürünler, dolaylı vergiler hariç	0,30	0,12	3,99	9,60	5,54	7,78
G	(F) ve (B)	0,66	0,38	4,82	8,94	3,81	7,98
H	(D) ve alkollü içkiler, tütün ürünleri ile altın hariç	0,57	0,40	4,27	8,28	4,05	7,20
I	(C) , gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altın hariç	0,59	0,40	3,77	7,91	3,92	6,79

Kaynak: TÜİK

Mart ayında ÜFE, yüzde 0,36 oranında artmıştır. Bu ayda; ÜFE'nin ana alt kalemleri olan tarım kesimi fiyatları yüzde 1,16 oranında azalırken, sanayi kesimi fiyatları ise yüzde 0,69 oranında artmıştır.

Sanayi sektöründe fiyatların Mart ayındaki gelişimi incelendiğinde, sektör içinde en yüksek paya sahip olan imalat sanayi fiyatlarının 0,95 oranında arttığı görülmektedir. Bu dönemde imalat sanayi içinde en yüksek ağırlığa sahip olan kalemlerden; kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri fiyatları yüzde 5,33, ana metal sanayi fiyatları ise yüzde 3,15 oranında artmıştır. Bu dönemde elektrik gaz ve su grubu fiyatlarında yüzde 1,10, madencilik fiyatlarında ise yüzde 0,35 oranında azalış kaydedilmiştir. Aralık ayında ÜFE, yüzde 1,00 oranında artmıştır. Bu ayda; ÜFE'nin ana alt kalemleri olan tarım kesimi fiyatları yüzde 3,18 oranında, sanayi kesimi fiyatları ise yüzde 0,57 oranında artmıştır.

VI. DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

ABD Ekonomisi

ABD'de bu yılın birinci çeyreğinde gayri safi yurtiçi hasıla yüzde 2.2 ile beklentilerin altında büyüme kaydetti. Çekirdek PCE ise aynı dönemde yüzde 2,1 ile beklentiler seviyesinde arttı. Ekonomistler, birinci çeyrekte GSYH'nin yüzde 2,5 artmasını bekliyorlardı. ABD'de geçen yılın dördüncü çeyreğinde GSYH büyümesi nihai yüzde 3 olarak teyit edilmiş, çekirdek PCE yüzde 1,3 artmıştı.

ABD'de bu yılın birinci çeyreğinde tarım dışı verimlilik yüzde 0,5 ile beklentiler seviyesinde azalırken, enflasyonun ve kâr baskılarının bir göstergesi olan ve Fed'in yakından takip ettiği birim işgücü maliyetindeki artış ise yüzde 2 olarak açıklandı. Ekonomistler, işgücü maliyetinde yüzde 2,8 artış bekliyorlardı. Daha önce dördüncü çeyrekte yüzde 0,9 olarak açıklanan verimlilik artışı yüzde 1,2'ye, işgücü maliyetlerindeki artış ise yüzde 2,8'den yüzde 2,7'ye revize edildi.

ABD'de açıklanan ADP Ulusal İstihdam Raporu'na göre, özel sektörde istihdam artışı Nisan'da 119,000 ile beklentilerin altında gerçekleşti. Ekonomistler, ADP raporunun Nisan'da özel

sektörde istihdamın 177,000 arttığını göstermesini bekliyorlardı. Daha önce Mart ayı için 209,000 olarak açıklanan istihdam artışı ise 201,000'e revize edildi.

ABD'de sanayi üretimi Nisan ayında yüzde 1,1 ile beklentilerin üzerinde artış kaydederken, kapasite kullanımı ise yüzde 79,2 ile yine beklentileri aştı. Analistler ABD'de sanayi üretiminin yüzde 0,6 artacağını, kapasite kullanım oranının ise yüzde 79 olacağını tahmin ediyorlardı. Mart ayında değişim kaydetmediği açıklanan sanayi üretimi verisi revize edilerek yüzde 0,6 daraldığı açıklanırken, daha önce yüzde 78,6 olarak açıklanan Mart ayı kapasite kullanımı ise yüzde 78,4'e revize edildi.

ABD'de tüketici fiyatları endeksi Nisan'da beklentilere uygun olarak değişim kaydetmedi. Enerji ve gıda fiyatlarındaki değişimleri içermeyen çekirdek endeks ise yüzde 0,2 ile beklentiler seviyesinde yükseldi. Daha önce Mart'ta yüzde 0,3 arttığı açıklanan TÜFE ve yüzde 0,2 artan çekirdek TÜFE'de revizyon yapılmadı.

ABD'de üretici fiyatları Nisan'da değişim beklenmemesine karşılık yüzde 0,2 düşüş kaydederken, gıda ve enerji fiyatlarını içermeyen çekirdek endeks yüzde 0,2 ile beklentiler seviyesinde yükseldi. Üretici fiyatları Mart'ta da değişim kaydetmemiş, çekirdek endekste ki yükseliş yüzde 0,3 olmuştu.

ABD'de dayanıklı mal siparişleri Nisan'da yüzde 0,2 ile beklentilerin altında arttı. Uzmanlar, dayanıklı mal siparişlerinin Nisan'da yüzde 0,5 artmasını bekliyorlardı. Daha önce Mart'ta yüzde 3,9 olarak açıklanan dayanıklı mal siparişlerindeki düşüş ise yüzde 3,7'ye revize edildi.

ABD'de imalat sanayi Mayıs ayında, bazı Avrupa ülkelerindeki resesyon ve yavaşlayan Çin ekonomisi nedeniyle azalan ihracat nedeniyle Nisan'a göre daha yavaş hızda büyüdü. Markit tarafından hazırlanan ve ABD için ilk defa açıklanan imalat sanayi satın alma yöneticisi endeksi öncü verilere göre 53,9'a geriledi. Yıl başından bu yana endeksi hesaplayan Markit'in verilerine göre endeks Ocak'ta 54,29, Şubat'ta 53,57, Mart'ta 56,04, Nisan'da ise 55,99 nihai değerini aldı.

ABD'de sektörel koşullar hakkındaki diğer veri ise Institute of Supply Management (ISM) tarafından hazırlanıyor. ISM verisi sektörün 33 aydır genişlediğine işaret ederken, Nisan verisi de sektörün geçen yıl Haziran ayından bu yana en hızlı oranda büyüdüğünü gösterdi.

ABD'de perakende satışlar ve otomotiv dışındaki çekirdek satışlar Nisan'da yüzde 0,1 ile beklentilerin altında artış kaydetti. Ekonomistler, perakende satışlar ve çekirdek satışlardaki artışın yüzde 0,2 olmasını bekliyorlardı. Daha önce yüzde 0,8 olarak açıklanan Mart ayı perakende satışlarındaki artış yüzde 0,7'ye revize edilirken, yüzde 0,8 olarak açıklanan çekirdek satışlar verisindeki artışta revizyon yapılmadı.

ABD'de fabrikalara gelen siparişler Mart ayında yüzde 1,5 ile beklentilerin altında azaldı. Mart'ta fabrika siparişlerinin yüzde 1,6 azalması bekleniyordu. Fabrika siparişlerinde Şubat ayı için daha önce yüzde 1,3 olarak açıklanan artış ise yüzde 1,1'e revize edildi.

ABD'de yeni konut satışları Nisan'da yıllık bazda 343,000 adet ile beklentilerin üzerinde açıklandı. Analistler, yeni konut satışlarının 335,000 olmasını bekliyorlardı. Daha önce 328,000 olduğu açıklanan Mart ayı yeni konut satışları ise 332,000'e revize edildi.

ABD'nin dış ticaret açığı Mart'ta 51,83 milyar dolara yükselerek beklentilerin üzerinde açıklandı. Analistler, dış ticaret açığının Mart'ta 50 milyar dolar olmasını bekliyorlardı. Daha önce 46 milyar dolar olarak açıklanan Şubat ayı dış ticaret açığı ise 45,42 milyar dolara revize edildi.

ABD'de kişisel gelirler Mart'ta yüzde 0,4 ile beklentilerin üzerinde artarken, çekirdek kişisel tüketim harcamaları da (PCE) yüzde 0,2 artarak beklentiler seviyesinde açıklandı. Ekonomistler, Mart'ta kişisel gelirlerin yüzde 0,3 artmasını bekliyorlardı. Daha önce Şubat'ta yüzde 0,2 arttığı

açıklanan kişisel gelirler yüzde 0.3 artışa revize edilirken, yüzde 0.1 olarak açıklanan çekirdek PCE'deki artışta revizyon yapılmadı.

ABD'de Michigan Üniversitesi ve Thomson Reuters tarafından hazırlanan tüketici güven endeksi Mayıs ayında nihai 79,3 değerini alarak beklentilerin üzerinde ve Ekim 2007'den bu yana en yüksek seviyede açıklandı. Analistler Nisan ayında nihai 76,4 değerini alan endeksin Mayıs ayı öncü seviyesi olan 77,8'te kalmasını bekliyorlardı.

ABD'de tüketici güven endeksi Nisan'da 69,2 değerini alarak beklentilerin altında açıklandı. Uzmanlar Conference Board tarafından yayımlanan tüketici güven endeksinin 69,7 değerini almasını bekliyorlardı. Daha önce 70,2 olarak açıklanan Mart ayı tüketici güven endeksi 69,5'e revize edildi.

ABD Çalışma Bakanlığı verilerine göre Nisan'da tarım dışı istihdam 115,000 ile beklentilerin altında kaldı ve geçen yıl Ekim ayından beri en düşük artışı kaydetti. İşsizlik oranı yüzde 8,1'e geriledi. Ekonomistler, tarım dışı istihdamın Nisan'da 170,000 kişi artmasını, işsizlik oranının yüzde 8,2 seviyesinde kalmasını bekliyorlardı. Daha önce 120,000 arttığı açıklanan Mart ayı tarım dışı istihdamı 154,000 artışa revize edilirken, yüzde 8.2 olarak açıklanan Mart ayı işsizlik oranında revizyon yapılmadı.

Euro Bölgesi

Euro bölgesi ekonomisi bu yılın ilk çeyreğinde daralma beklentisine karşılık değişim kaydetmedi. Avrupa Birliği istatistik kurumu Eurostat'ın verilerine göre, euro bölgesinde GSYH ilk çeyrekte geçen yılın aynı dönemine göre de değişmedi. Analistler euro bölgesinde GSYH'nin çeyreklik bazda ve yıllık bazda yüzde 0,2 küçülmesini bekliyorlardı. Euro bölgesi ekonomisi geçen yılın dördüncü çeyreğinde yüzde 0,3 daralma kaydetmişti.

Avrupa Birliği istatistik ofisi Eurostat'ın verilerine göre euro bölgesi Nisan enflasyonu yıllık bazda nihai yüzde 2,6 ile beklentiler seviyesinde gerçekleşti. Enerji ve işlenmemiş gıda fiyatlarındaki değişimleri içermeyen çekirdek endeks de yüzde 1,9 ile beklentilerin üzerinde açıklandı. Analistler, Nisan'da çekirdek endeksteeki yükselişin yüzde 1,7 olarak gerçekleşmesini bekliyorlardı.

Euro bölgesinde sanayi üretimi Mart'ta artış beklentisine karşılık bir önceki aya göre yüzde 0,3 düşüş kaydetti. Analistler, sanayi üretiminin Mart'ta yüzde 0,4 artmasını bekliyorlardı. Daha önce Şubat ayı için yüzde 0,5 artış olarak açıklanan sanayi üretimi yüzde 0,8 artışa revize edildi.

Euro bölgesinde imalat ve hizmetler PMI verileri Mayıs'ta beklentilerin altında gerçekleşti ve yeni siparişlerin iyice azalmasıyla özel sektördeki daralma derinleşti. Markit'in hazırladığı euro bölgesi imalat sanayi satın alma yöneticisi endeksi Mayıs'ta beklentilerin altında ve Haziran 2009'dan bu yana en düşük olan 45 değerini aldı. Ekonomistler, Nisan'da 45,9 nihai değerini alan imalat sanayi PMI endeksinin Mayıs'ta 46 seviyesinde açıklanmasını tahmin ediyorlardı.

Yine Markit'in hazırladığı euro bölgesi hizmetler PMI endeksi, Mayıs'ta beklentilerin altında 46,5 olarak açıklandı. Ekonomistler, Nisan'da 46,9 nihai değerini alan hizmetler PMI endeksinin Mayıs'ta da bu seviyede geleceğini tahmin ediyorlardı.

Euro bölgesinde perakende satışlar Mart'ta aylık bazda yüzde 0,3 artış kaydetti. Perakende satışların yıllık bazda ise yüzde 0,2 ile beklentilerin altında azaldığı açıklandı. Ekonomistler, perakende satışların Mart'ta aylık bazda değişim kaydetmemesini, yıllık bazda ise yüzde 1,1 azalmasını bekliyorlardı. Daha önce yüzde 0.1 olarak açıklanan Şubat ayı perakende satışlarındaki düşüş yüzde 0.2'ye revize edilirken, yıllık bazda yüzde 2.1 azaldığı açıklanan veride revizyon yapılmadı.

Diğer Ülkelerde Gelişmeler

Çin'de açıklanan Nisan ayı ticaret verileri ithalattaki büyümenin beklenmedik şekilde yavaşladığına işaret ederken, ihracat rakamı da beklentilerin altında kaldı. Çin'in ticaret verileri, dünyanın ikinci büyük ekonomisinde büyümenin gücü ile ilgili kuşkuları artırdı. Açıklanan verilere göre, ithalattaki yıllık büyüme yüzde 11 olan beklentinin altında kaldı ve Nisan ayı için yüzde 0,3 olarak açıklandı. Nisan'da yüzde 4,9 olarak açıklanan ihracattaki büyüme de yüzde 8,5'lik beklenti ve yüzde 8,9 olan Mart ayı seviyesinin altında gerçekleşti.

Çin'de Nisan ayında nihai 49,3 değerini alan HSBC imalat PMI, Mayıs ayında 48,7 öncü değerini aldı. Endeks art arda yedi aydır daralmaya işaret eden 50'nin altı seviyelerde bulunuyor. Endeks ve endeks kapsamında imalatçılara yöneltilen sorular ilk çeyrekteki zayıf ekonomik koşulların yılın ilk yarısı boyunca devam edeceğine işaret ederken, bulgular ekonomistlerin Mayıs ayından itibaren ekonominin toparlanacağı görüşüyle çelişiyor. Nisan'da 50,2 değerini alan yeni ihracat siparişleri alt endeksi Mayıs'ta 47,8'e geriledi.

Çin'de doğrudan yabancı yatırım girişleri bu yılın ilk dört ayında yüzde 2,4'lük düşüşle 37,9 milyar dolar olarak açıklandı. Çin Ticaret Bakanlığı tarafından açıklanan veriye göre, geçen yılın aynı döneminde 38,8 milyar dolar olan yabancı yatırımlar bu yıl Nisan ayında 8,4 milyar dolar olarak gerçekleşti.

Kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, Japonya'nın döviz cinsi kredi notunu AA'dan A+'ya indirdi. Ülkenin yen cinsi kredi notunu AA-'den A+'ya indiren Fitch, görünümün ise negatif olduğunu açıkladı.

Rusya Merkez Bankası politika faizini değiştirmeyerek yüzde 8'de tuttu. Enflasyona ilişkin risklerin yılın ikinci yarısında artmasının beklendiğini belirten merkez bankası, bir günlük repo faizini yüzde 6.25, mevduat faizini de yüzde 4 seviyesinde bıraktı.